

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

30 november 2006

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2007**

BELEIDSBRIEF

**Onderwijs en Vorming
Beleidsprioriteiten 2006-2007**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw Kathleen Helsen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Gilbert Van Baelen.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de heer Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex, de heer Joris Vandembroucke;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

16 (2006-2007)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

Zie ook:

989 (2006-2007)

– Nr. 1+Bijlage: Beleidsbrief

Zie:

15 (2006-2007)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 en 3: Amendementen
- Nr. 4-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 4-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 4-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 4-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Nr. 4-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
- Nr. 4-F: Verslag namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
- Nr. 4-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

12-A (2005-2006)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2006-2007)

- Nr. 1-A en B: Toelichtingen bij de begroting

INHOUD

	Blz.
I. TOELICHTING DOOR DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING	4
1. Algemene inleiding.....	4
2. Macrogegevens onderwijs.....	4
3. Belangrijkste beleidselementen per onderwijsniveau	7
4. Accenten op bepaalde thema's	8
II. BESPREKING BELEIDSBRIEF ONDERWIJS EN VORMING – BELEIDSPRIORITEITEN 2006-2007.....	10
1. Algemene opmerkingen en vragen.....	10
2. Bespreking volgens de thematische structuur van de beleidsbrief	11
III. BEGROTING 2007: ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING	47
1. Decreetsbepalingen	47
2. Begrotingstabel	47

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie heeft de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 15/1*), besproken tijdens haar vergaderingen van 7, 16, 23 en 29 november 2006.

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met:

- het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 965/1*);
- de beleidsbrief Onderwijs en Vorming – Beleidsprioriteiten 2006-2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 989/1*).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING

1. Algemene inleiding

De initiële opmaak van de onderwijsbegroting is volgens de minister weer een complexe opdracht geweest. Het was niet eenvoudig om de budgettaire mogelijkheden te linken aan een kwalitatief onderwijsbeleid dat spoort met het regeerakkoord en de engagementen aangegaan in deze commissie. Naast het constant beleid dat voor continuïteit zorgt, worden ook een belangrijk aantal nieuwe initiatieven genomen. Hij is uiterst tevreden over het resultaat van deze oefening.

De minister verklaart dat een aantal prioriteiten een bijzondere financiële injectie krijgen. Hij denkt hierbij voornamelijk aan de kosteloosheid van het basisonderwijs, de studietoelagen, de kleuterparticipatie, het onderwijs voor anderstalige nieuwkomers, de lerarenopleiding, de nascholing op initiatief van de overheid, de ICT-infrastructuur. Deze nieuwe maatregelen worden gerealiseerd door de extra middelen die de Vlaamse Regering heeft uitgetrokken voor onderwijs.

Daarnaast komen een aantal initiatieven in 2007 op kruissnelheid, die in 2006 van start zijn gegaan binnen de eigen vrije ruimte die hij voor onderwijs heeft gecreëerd.

Tot slot benadrukt hij dat voor 2007 ongeveer 84 miljoen euro wordt aangewend van de middelen die de meerjarenbegroting bestemt voor de invulling van CAO II voor het hoger onderwijs en voor CAO VIII voor alle andere onderwijsniveaus. Dit budget staat ingeschreven op een algemene interdepartementale provisie. In het begrotingsjaar 2007 worden de middelen gebruikt voor de gefaseerd doorgevoerde algemene verhoging van het vakantiegeld, de loonsverhoging enerzijds voor de directeurs en bepaalde middenkaderfuncties van het leerplichtonderwijs en anderzijds voor personeelsleden met lagere salarisschalen, en dit in heel het onderwijsveld.

Het is niet zijn bedoeling om bij deze toelichting exhaustief alle deelcomponenten van de onderwijsbegroting te belichten. Hij verwijst daarvoor naar de teksten van de toelichting bij de verschillende programma's en zijn beleidsbrief waarin de beleidsaccenten voor het begrotingsjaar 2007 uitgebreid aan bod komen.

2. Macrogegevens onderwijs

De minister stelt dat het gebruikelijk is om in discussies over de kwantiteit van middelen voor onderwijs de volgende parameters te hanteren: de evolutie van de inflatiegezuiverde middelen, het aandeel in het BRP en het aandeel in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Als eerste parameter geeft hij de evolutie van de inflatiegezuiverde middelen weer. Concreet gaat het over de reële groei van de onderwijsmiddelen. Bij vergelijking van de beleidskredieten onderwijs stelt hij vast dat het onderwijsbudget in 2007 met 4,9 percent stijgt ten opzichte van de begroting 2006. De reële stijging bedraagt 3 percent. In deze resultaten wordt geen rekening gehouden met de 83,9 miljoen euro die wordt aangewend op de interdepartementale provisie, bestemd voor cao-doeleinden. Als deze cao-middelen wel in rekening worden gebracht, bedraagt de procentuele stijging van de onderwijsbegroting 5,9 percent. Inflatiegezuiverd houdt dit een stijging in van 4 percent. De minister is bijzonder opgetogen over dit resultaat. Het betekent dat de onderwijsbegroting die voorligt, de grootste stijging kent van de laatste tien jaar.

Tabel: evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting

	in duizend euro	%-stijging per jaar	%-stijging per jaar (inflatie gezuiverd) ¹
1995	5.715.867		
1996	5.854.673	2,4	0,8
1997	5.976.029	2,1	0,7
1998	6.112.482	2,3	1,0
1999	6.312.214	3,3	2,3
2000	6.554.332	3,8	1,9
2001	6.863.584	4,7	1,9
2002	7.244.700	5,6	3,7
2003	7.591.367	4,8	3,3
2004	7.862.181	3,6	1,7
2005	8.067.878	2,6	0,1
2006	8.387.514	4	2,2
2007	8.800.698	4,9	3,0

Cijfers over het BRP zijn slechts beschikbaar tot 2005. Het aandeel van de onderwijsbegroting in functie van het BRP kent een min of meer constant verloop, nl. van 4,4 percent in 2002, over 4,5 percent in 2003 en in 2004 naar 4,4 percent in 2005.

De minister benadrukt hierbij dat deze percentages niet mogen worden verward met die welke in internationale publicaties worden gebruikt. In internationale context gebruikt men de definitie van de OESO, waarbij alle uitgaven naar de onderwijsinstellingen in kaart worden gebracht. Niet enkel de cijfers van de feitelijke onderwijsbegroting, maar ook de uitgaven van de gemeenten, de uitgaven van het VIZO, alle uitgaven voor Onderzoek & Ontwikkeling, de kosten van de administratie, het kindergeld van de 18-25-jarigen en de Europese middelen worden daarin verrekend. Ook omvatten de Vlaamse OESO-cijfers nu – zoals in de ons omringende landen – de pensioenlasten.

Het recentste cijfer volgens de OESO-definitie heeft betrekking op de begroting 2003 en bedraagt 5,7 percent. Hierdoor komen de Vlaamse middelen voor onderwijs zelfs boven het gemiddelde van de OESO-lidstaten uit.

Het aandeel van de beleidskredieten in de totaliteit van de Vlaamse begroting ten slotte bedraagt voor 2007 40,5 percent. Ten opzichte van de budgetcontrole 2006 is dit een lichte stijging.

¹ Inzake inflatie is er rekening gehouden met de cijfers van het Planbureau m.b.t. de gezondheidsindex

Tabel: Aandeel onderwijsbegroting in totale begroting van Vlaanderen

	Aandeel in %
BC 1998	43,5%
BC 1999	42,7%
BC 2000	42,1%
BC 2001	41,1%
BC 2002	41,8%
BC 2003	42,2%
BC 2004	41,5%
BC 2005	41,0%
BC 2006	40,2%
I 2007	40,5%

Wanneer men dit aandeel vergelijkt met het aandeel in 2004 dat toen 41,5 percent bedroeg, dan lijkt er volgens de minister op het eerste gezicht een sterke daling te zijn tussen de begroting 2004 en de daaropvolgende jaren. Tegenover de budgetcontrole ziet men bij de initiële begroting 2007 dan weer een lichte stijging.

Zoals hij bij de vorige begrotingsrondes reeds aanstipte, moet met dit cijfermateriaal voorzichtig worden omgesprongen. In de tabel van de beleidskredieten worden een aantal correcties doorgevoerd, die nodig zijn in het kader van ESR. Bovendien werd bij de start van deze regering een aantal bevoegdheden overgeheveld, zoals de kredieten inzake inburgering die niet langer toegewezen zijn aan onderwijs. Ook de consolidatie van de uitgaven van bepaalde overheidsinstellingen, zoals de Vlaamse Vervoermaatschappij, in de totale uitgaven van de overheid leidt tot een aanpassing van de relatieve aandelen van verschillende beleidsdomeinen. Deze correcties en herschikkingen hebben belangrijke effecten op de voorstelling van het cijfermateriaal voor onderwijs.

3. Het loonmodel en de werkmiddelen van het leerplichtonderwijs

3.1. Algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel

De minister vervolgt dat de lonen het grootste aandeel uitmaken van de onderwijsbegroting. De evolutie van deze middelen is sterk gebonden aan factoren zoals inflatie, leerlingenevolutie, de vergrijzing en de

lopende akkoorden van sectorale programmatie voor onderwijs.

De loonkredieten 2007 worden bij de initiële begroting geraamd op basis van de bekende loonuitgaven 2005. Bij de raming van de budgettaire voltijdse medewerkers wordt o.m. rekening gehouden met de reële cijfers tot en met april 2006 inzake de vervroegde uitstap (TBS). Ondanks een lichte stijging van het aantal personen dat in het stelsel stapt, is er een grote cohorte van de huidige TBS-ers die de pensioenleeftijd bereikt en dus niet meer ten laste valt van de onderwijsbegroting.

Het belangrijkste element dat een invloed heeft op de kredieten van de loonsector voor deze opmaak is evenwel de aanpassing van de lonen aan de nieuwe spilindex vanaf november 2006. Dit betekent een verhoging van de behoeften met 108,3 miljoen euro.

Een andere voorname factor is de zogenaamde vergrijzingscoëfficiënt. De twee belangrijke componenten van vergrijzing zijn enerzijds het effect van de baremieke verhogingen en anderzijds de vervanging van oudere personeelsleden door jongeren en bijgevolg goedkopere medewerkers. De factor wordt gedifferentieerd naargelang het onderwijsniveau: voor het gewoon basisonderwijs wordt deze bijvoorbeeld geraamd op 0,316 percent, voor het gewoon secundair onderwijs op 0,232 percent.

Volgens de RSZ-regelgeving moet er elke maand een voorschot worden betaald op de RSZ-factuur. Tot en met 2005 werd het voorschot voor de maanden november en december echter pas in januari betaald. De minister had ervoor geopteerd om deze situatie in twee stappen recht te zetten. In de begroting 2006 werd het voorschot van november al correct betaald. In 2007 wordt het nodige budget uitgetrokken om ook het voorschot december te regelen in overeenstemming met de RSZ-regelgeving. Deze laatste stap komt globaal neer op 62,4 miljoen euro.

Bij de raming van de loonkredieten 2007 wordt volgens de minister bovendien rekening gehouden met de budgettaire weerslag van het op kruissnelheid komen van de maatregelen die gestart waren in september 2006. Het betreft hier onder meer de middelen om ook licentiaten aan te werven als lesgever andersstalige nieuwkomers, het geven van incentives aan scholen uit het buitengewoon secundair onderwijs binnen de scholengemeenschappen, de verhoging van de omkaderingsgewichten van de CLB's enzovoort.

Daarnaast wordt het systeem van de korte vervangingen vanaf 1 september 2007 voor het secundair onderwijs uitgebreid van 33 percent naar 100 percent – voor het basisonderwijs werd dit peil reeds bereikt in december 2005 – uiteraard als de evaluatie van het huidige tijdelijke project positief is. Ook wordt vanaf januari 2007 onderwijs aan huis voor chronisch zieke kinderen georganiseerd.

Ten slotte wil hij aanstippen dat er in 2007 minder middelen vanuit het middelenfonds, dat hoofdzakelijk de teruggevorderde wedden bevat, worden aangewend. In 2006 is er een inhaaloperatie gebeurd voor de recuperatie van de lonen van de startbaners. Dit genereerde eenmalige extra middelen, die er in 2007 niet meer zijn. Hierdoor stijgen de behoeften met 11,8 miljoen euro.

3.2. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs

De minister licht verder toe dat het nieuwe financieringssysteem vanaf 1 september 2008 wordt ingevoerd. In 2006 waren er al heel wat beleidsvoorbereidende activiteiten om dit model in de steigers te zetten. Er werd nog niet in financiële middelen voorzien, maar als overbrugging naar dit nieuwe systeem heeft hij in 2006 de nodige inspanning geleverd om de werkingmiddelen van het gesubsidieerd basisonderwijs te verhogen met 12,6 miljoen euro, zodat er een verhouding tussen het gefinancierd en het gesubsidieerd basisonderwijs bereikt wordt van 100/76. In 2007 voorziet hij 29,5 miljoen euro extra werkingmiddelen voor de basisscholen om de kosteloosheid van het basisonderwijs vanaf 1 september 2007 vorm te geven.

Wat het secundair onderwijs betreft, laat het decreet secundair onderwijs de verhouding tussen de werkingmiddelen van het Gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs gefaseerd verhogen tot een verhouding 100/76 in 2007. In het begrotingsjaar 2007 wordt deze verhouding effectief behaald. Om dit te bereiken is een extra input van 9,8 miljoen euro voorzien.

4. Belangrijkste beleidselementen per onderwijsniveau

4.1. Basisonderwijs

Voor kleuterparticipatie is er een impulsplan opgesteld met verschillende initiatieven om de deelname

aan onderwijs van alle kleuters te verhogen. Voor 2007 heeft de minister hiervoor 4 miljoen euro uitgetrokken. Vanaf 2008 zullen deze middelen verhogen tot 20 miljoen euro.

Vanaf januari 2007 wordt het onderwijs aan huis uitgebreid tot chronisch zieke kinderen. Het gaat hier om kinderen als nierpatiëntjes, astmapatiëntjes en herstellende kankerpatiëntjes. Deze maatregel past in het totaalbeleid dat het recht op onderwijs voor zoveel mogelijk kinderen zo goed mogelijk wil realiseren. Hiervoor wordt 602.000 euro vrijgemaakt.

4.2. Secundair onderwijs

De minister vervolgt dat in 2006 de discussienota over het concept voor het uitbouwen van de Centra voor Leren en Werken wordt gefinaliseerd en voorgelegd aan het onderwijsveld, zodat ze samen met de diverse betrokken actoren kan worden geoperationaliseerd. Nog dit jaar wordt de leerplicht aangepast naar 'voltijds engagement' en wordt een decreet leren en werken voorbereid.

Het deeltijds leren verplicht koppelen aan de component 'leren op de werkvloer' houdt in dat nog een crucialere rol is weggelegd voor trajectbegeleiders. In die zin heeft hij beslist de omkadering die de centra voor deeltijds leren hiervoor ontvangen, te versterken. Concreet wordt de basiscoëfficiënt opgetrokken met ingang van 1 november 2006 van 0,14 naar 0,19 uren-leraar. Ook de erkende vormingen en de leertijd zullen hiervoor middelen krijgen. Naast de extra omkadering voorziet hij ook in nascholing voor coördinatoren en trajectbegeleiders. In totaal gaat het over een budget van 1,320 miljoen euro op jaarbasis vanaf 2007.

Om de kwaliteit van de opleidingen in het nijverheidstechnisch onderwijs niet in het gedrang te brengen, deed de minister vorig schooljaar een eerste investering van 10,5 miljoen euro voor de basisinfrastructuur die in elke school moet aanwezig zijn. In 2007 zal een gelijkaardige budgettaire inspanning gebeuren voor technische scholen met de studiegebieden auto, bouw, chemie, grafische communicatie en media, hout, land- en tuinbouw, mechanica-elektriciteit, koeling en warmte en textiel, én voor BuSO-scholen met gelijkaardige opleidingen en afdelingen.

Naar analogie met het basisonderwijs wordt ook in het secundair onderwijs vanaf 2007 het onderwijs aan huis uitgebreid tot chronisch zieke leerlingen.

Bovendien zal de afstand waarbinnen onderwijs aan huis mogelijk is, worden verhoogd.

4.3. Hoger onderwijs

Op vraag van de instellingen werd de herziening van het financieringssysteem verschoven naar 1 januari 2008. Intussen heeft de minister het initiatief genomen om in de tussenperiode de ergste noden bij de hogescholen te lenigen door een financiële injectie in hun werkingsuitkeringen. Deze bedraagt voor 2006 12,5 miljoen euro. Vanaf 2007 komt dit budget op kruissnelheid en bedraagt het 25 miljoen euro.

Ook de kloof tussen de studentenvoorzieningen van de hogescholen en de universiteiten wordt met ingang van dit jaar geleidelijk gedicht. Vanaf 2007 wordt aan het desbetreffende budget van de hogescholen jaarlijks cumulatief 3,6 miljoen euro toegevoegd, zodat het verschil tegen 2009 volledig kan worden weggevoerd.

Bovendien wordt de inhaalbeweging voor de werkingsuitkering van de UGent doorgetrokken om tegemoet te komen aan de uitspraak van het Arbitragehof. Hij zal bovenop de reeds in het initieel tijdspad voor 2007 voorziene stijging, 3,6 miljoen euro extra toevoegen en daar bovenop nog eens 3,6 miljoen euro in 2008.

Voor de privaatrechterlijke universiteiten wordt de verhoging van het budget voor de wettelijke werkgeversbijdrage vanaf 2007 opnieuw voortgezet. Gespreid over twee jaar komt er hier 5,5 miljoen euro bij.

5. Accenten op bepaalde thema's

5.1. Studietoelagen uitbreiden

De minister heeft de intentie om voor het secundair onderwijs de inkomensgrenzen vanaf het schooljaar 2007-2008 gelijk te leggen met die van de studiefinanciering voor het hoger onderwijs en het gemiddelde bedrag ervan te verhogen. Bovendien zullen leerlingen die het 7e leerjaar TSO/BSO volgen een verhoogde studietoelage krijgen. Verder voert hij vanaf september 2008 een schooltoelagenstelsel in voor kleuters en leerlingen van het lager onderwijs.

Aan deze uitbreiding van de studietoelagen is een prijskaartje verbonden van 12,5 miljoen euro in 2007,

24,75 miljoen euro in 2008 om vervolgens in 2009 tot een bedrag te komen van 28 miljoen euro.

5.2. Het plan Geletterdheid

De Vlaamse Regering keurde op 24 juni 2005 het Strategisch Plan Geletterdheid goed en beoogt hiermee een verhoging van de basiscompetenties inzake taal, rekenen en computervaardigheden van de Vlaamse bevolking. Zoals de minister reeds aankondigde in zijn beleidsbrief 2005-2006, wordt de problematiek van de geletterdheid in Vlaanderen gecoördineerd aangepakt. Wat Onderwijs en Vorming betreft, wordt in een groeipad voor de enveloppe van de basiseducatie voorzien. Ze wordt jaarlijks cumulatief verhoogd met 5 procent. In 2007 betekent dit een verhoging van 789.000 euro ten opzichte van de toegekende subsidies in 2006. Uiteindelijk zal er in 2009 meer dan 3,2 miljoen euro bijgekomen zijn.

5.3. Beleidsvoerend vermogen van scholen versterken

Verdere professionalisering van de schoolleiding

De minister licht toe dat in 2006 de besprekingen over CAO VIII formeel zijn afgerond. Bij de totstandkoming van het stappenplan van deze collectieve arbeidsovereenkomst is ruime aandacht besteed aan de versterking van de professionele schoolorganisatie. Zo wordt vanaf september 2007 in de nodige middelen voorzien om de loonspanning tussen het loon van de directeur en dat van een leerkracht te vergroten. Dit zal neerkomen op 10,5 miljoen euro op kruissnelheid. Er gaat ook een extra budget naar ondersteuning van directies van kleine basisscholen. Bovendien wordt voor sommige middenkaderfuncties, namelijk adjunct-directeur secundair onderwijs, coördinator DBSO en technisch adviseur coördinator, in een loonsverhoging voorzien, wat 2,6 miljoen euro zal bedragen op kruissnelheid. Vanaf 2008 wordt ook 790.000 euro uitgetrokken voor extra opleiding en navorming voor de directeurs.

5.4. Loopbanen van leraren

De professionalisering van de lerarenopleiding

De Expertisenetwerken en regionale platformen vormen een cruciale schakel in het professionaliseren van de specifieke lerarenopleidingen, rekeninghoudend met de sterktes van elk niveau. Voor de financiering van deze netwerken wordt vanaf 2007 in een bedrag van ongeveer 3 miljoen euro voorzien.

Om de studieomvang van de specifieke lerarenopleidingen op te trekken tot 60 studiepunten, wordt vanaf 2007 voor de universiteiten en hogescholen in een supplementaire financiering voorzien. In 2007 bedragen deze bijkomende middelen 515.000 euro. In 2008 komen deze op kruissnelheid en bedraagt de kostprijs ongeveer 3,1 miljoen euro.

Voor de transitie van drie naar twee vakken in de geïntegreerde lerarenopleiding ziet het financieel groeipad er als volgt uit: 117.000 euro in 2007, 583.000 euro in 2008, 1,050 miljoen euro in 2009 en vanaf 2010 1,4 miljoen euro.

Totaal op kruissnelheid heeft de minister bijgevolg een financiële injectie van 7,5 miljoen euro gegeven aan de professionalisering van de lerarenopleiding.

Mentoren

Vanaf 2006 wordt de start van een loopbaan in het onderwijs beter begeleid. Er wordt in bijkomende uren-leraar voorzien om mentoren in te zetten voor de begeleiding van stagiairs, beginnende leerkrachten en leraren-in-opleiding. Voor deze maatregel heeft de minister 7,9 miljoen euro uitgetrokken in 2007. Vanaf het schooljaar 2008-2009 wordt deze begeleiding verder uitgebouwd en worden nog 5 miljoen euro bijkomende middelen vrijgemaakt in het kader van CAO VIII.

Nascholing

Vanaf het schooljaar 2007-2008 zullen opnieuw middelen, namelijk 1,5 miljoen euro op jaarbasis, worden vrijgemaakt voor de nascholing op initiatief van de overheid. Daarmee wil de minister initiatieven van onderwijsvernieuwing en specifieke beleidsprioriteiten extra ondersteunen.

Loonsverhoging

Door CAO VIII wordt vanaf 2006 een algemene verhoging van het vakantiegeld gefaseerd doorgevoerd. Hiervoor heeft de minister 36,6 miljoen euro uitgetrokken in 2006, wat op kruissnelheid voor het begrotingsjaar 2011 opgetrokken wordt tot 158,2 miljoen euro. Naast de directeurs en bepaalde middenkaderfuncties van het leerplichtonderwijs krijgen ook de lagere lonen, waarmee in essentie het administratief en ondersteunend personeel met een diploma secundair onderwijs wordt bedoeld, een loonsverhoging van gemiddeld bijna 6 procent. Deze maatregel kost in 2006 1,5 miljoen euro en in 2007 bedraagt deze op kruissnelheid 6,2 miljoen euro.

Naar analogie met CAO VIII wordt in het kader van CAO II voor het hoger onderwijs vanaf 2006 een algemene verhoging van het vakantiegeld stapsgewijs doorgevoerd voor de personeelsleden van de hogescholen. In 2006 is daarvoor een budget uitgetrokken van 2,2 miljoen euro. In 2011 wordt dit bedrag op kruissnelheid opgetrokken tot 15,4 miljoen euro. Bovendien wordt in een budget voorzien om – ook in het hoger onderwijs – de koopkracht van de personeelsleden met lagere salarisschalen te verhogen. Hiervoor werd in 2006 in een budget voorzien van 531.000 euro. Vanaf 2007 zijn 1,7 miljoen euro vrijgemaakt.

Vanaf 2007 komt er een loonsverhoging voor de doventolken. In 2007 wordt daarvoor 52.000 euro uitgetrokken. Vanaf 2008 wordt dit bedrag verhoogd tot 69.000 euro.

5.5. Onderwijs verbreden en verdiepen

Onderwijs voor anderstalige nieuwkomers

De minister stelt dat vanaf 2006 in het basisonderwijs het onthaalonderwijs uitgebreid is. De meerkost bedraagt in 2006 497.000 euro, in 2007 2,1 miljoen euro en in 2008 2,2 miljoen euro.

In het secundair onderwijs worden vanaf september 2006 extra middelen toegekend om in het onthaalonderwijs ook licentiaten toe te laten en te bezoldigen. Voor 2006 is daarvoor 89.000 euro vrijgemaakt. Vanaf 2007 zal dit 355.000 euro zijn op kruissnelheid. Ook wordt vanaf september 2006 in één ambt extra voorzien per scholengemeenschap waarin een onthaalklas is opgericht. Voor 2006 bedraagt deze maatregel 251.000 euro. Vanaf 2007 wordt hiervoor 1 miljoen euro op jaarbasis vrijgemaakt.

Taalprojecten

Vanaf 2007 heeft de minister financiële ruimte gecreëerd om 25 taalprojecten mogelijk te maken voor een totaal budget van 1,250 miljoen euro op jaarbasis. Hiermee wil hij de talennota realiseren die in september 2006 werd voorgesteld.

Aanpakken van spijbelen en antisociaal gedrag.

Vanaf 2006 worden voor de structurele verankering van de time-out initiatieven extra middelen vrijgemaakt. De uitwerking van het programma gebeurt in samenwerking met het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Alle betrokken organisaties

krijgen de kans de vorming herstelgericht groeps-overleg (HERGO) te volgen, zodat deze methodiek kan geïntegreerd worden in time-out. De totale bijkomende investering bedraagt vanaf 2007 jaarlijks 647.500 euro, wat de totale investering voor het beleidsdomein onderwijs op 920.500 euro per jaar brengt.

Flankerend lokaal onderwijsbeleid

Vanaf 2007 wordt de maatregel waarbij centrumsteden projecten kunnen opzetten om een doelmatig gelijkheidsbeleid te ontwikkelen, uitgebreid naar niet-centrumsteden. Hiervoor zijn voor 1,2 miljoen euro bijkomende middelen uitgetrokken.

ICT-infrastructuur

In 2007 stelt de minister opnieuw een krediet voor ICT- infrastructuur ter beschikking van de scholen. Daarvoor is voorzien in 25,8 miljoen euro.

Schoolinfrastructuur

De Vlaamse Regering heeft gevolg gegeven aan de moties van aanbeveling over de problematiek van de schoolgebouwen, door de financiële ruimte voor schoolinfrastructuur in 2006 met 50 miljoen euro te verhogen. Deze bijkomende kredieten worden doorgetrokken in 2007. Vanaf 2008 stijgen ze naar een structureel niveau van 75 miljoen euro.

Daarnaast keurde de Vlaamse Regering vorig jaar een concreet voorstel goed om via alternatieve financiering voor schoolgebouwen een grootschalige inhaaloperatie door te voeren. Ter ondersteuning van die inhaalbeweging wordt in 2006 ongeveer 100.000 euro uitgetrokken. Vanaf 2007 wordt dit budget tot 355.000 euro verhoogd.

Basismobiliteit

Voor de proefprojecten van netoverschrijdend leerlingenvervoer basisonderwijs is in 2006 een krediet van 1,2 miljoen euro ingeschreven. Op basis van de evaluatie van deze pilootprojecten zal het netoverschrijdende leerlingenvervoer gewoon basisonderwijs verder worden uitgebouwd. De middelen daarvoor worden tot en met 2009 telkens verdubbeld en bedragen vanaf dan 9,6 miljoen euro op jaarbasis.

Voor een betere verloning van de busbegeleiders wordt in 2007 900.000 euro uitgetrokken. Vanaf 2008 wordt 3,7 miljoen op jaarbasis uitgetrokken.

Vlaamse Rand- en taalgrensgemeenten

Voor de bijkomende ondersteuning van de Nederlandstalige scholen in de Rand om anderstalige kinderen goed te integreren werd in 2006 2,8 miljoen euro ingeschreven. Vanaf 2007 gaat het om een bedrag van 4,1 miljoen euro.

II. BESPREKING BELEIDSBRIEF ONDERWIJS EN VORMING– BELEIDSPRIORITEITEN 2006-2007

1. Algemene opmerkingen en vragen

De heer *Dirk De Cock* stelt dat de beleidsbrief, waarvan de titel ‘Voortbouwen en vooruitzien’ zeer belangrijk is, zeer goed is opgesteld. De titel wijst erop dat de minister het werk waarvan een aanvang is genomen, zal verder zetten. Het feit dat de klemtoon daarop wordt gelegd, is positief.

Ook de heer *Gilbert Van Baelen* vindt de beleidsbrief een zeer goed werkstuk en sterk onderbouwd. Hij wijst er evenwel op dat de beleidsbrief zeer ambitieus is. Hij hoopt dat de minister die ambitie kan waarmaken, vermits de opsomming van al die initiatieven ook de nodige verwachtingen in het onderwijsveld zal creëren.

Mevrouw *Kathleen Helsen* brengt aan dat haar fractie bij de bespreking van de vorige beleidsbrief en de begroting 2006 een aantal bedenkingen had. Zij stelt bij de voorliggende beleidsbrief vast dat de minister heel sterk rekening heeft gehouden met die bedenkingen. Haar fractie apprecieert dit ten zeerste: er wordt een goed overzicht gegeven van wat verwacht mag worden in 2007 en de beleidsbrief bevat een overzicht van de uitvoering van wat in 2006 via moties en resoluties werd gevraagd.

Haar fractie heeft wel bedenkingen bij het grote aantal nota's en decretale initiatieven die de minister aankondigt. Zij stelt daarbij de vraag of de tijdstippen die in de beleidsbrief daaromtrent zijn vermeld, wel haalbaar zijn. Bovendien wil haar fractie dat het

parlement zijn controlerende en wetgevende taak die de nodige tijd en voorbereiding vergt, naar behoren kan vervullen.

– *antwoord van de minister*

De *minister* dankt de leden voor de positieve waardering van de beleidsbrief. Zowel de mensen van het kabinet als van het departement hebben daar hard aan gewerkt.

2. Bespreking volgens de thematische structuur van de beleidsbrief

1. Inleiding

Bij de inleiding worden geen opmerkingen geformuleerd.

2. Vier speerpunten voor gelijke onderwijskansen

2.1. Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt

2.1.1. Een integrerende visie en structuur

Bij dit thema worden geen opmerkingen geformuleerd.

2.1.2. Prioritaire beleidsprojecten

– Certificeren en kwalificeren

Kwalificatiestructuur uitbouwen

De heer *Dirk De Cock* brengt aan dat iedereen het erover eens is dat het belangrijk is om over een diploma te beschikken, wat het uiteindelijke doel is van onderwijs. Toch zijn er nog steeds jongeren die het onderwijs verlaten zonder gekwalificeerd diploma. In de loop van hun traject hebben ze echter de mogelijkheid om kennis op te doen, expertise te ontwikkelen en competenties te vergaren. Daarom moet men deze op een bepaald moment kunnen erkennen en ondersteunen. In die zin is er vanuit het beleid een kwalificatierraamwerk nodig zoals de beleidsbrief vermeldt. Hij waarschuwt er echter voor

dat het op punt stellen van een dergelijk raamwerk geen sinecure zal zijn. De spreker laat zich zeer positief uit over de proefprojecten die daaromtrent werden opgestart. Hij gelooft dat dit zeer veel ten goede zal kunnen wijzigen.

De beleidsbrief vestigt ook bijzondere aandacht op het stimuleren van enerzijds studiekeuzebegeleiding en anderzijds loopbaanadvies en loopbaanbegeleiding. De heer *De Cock* vraagt hieromtrent enige verduidelijking vermits het niet duidelijk is op welke manier dit concreet zal gebeuren.

Mevrouw *Kathleen Helsen* heeft een aantal vragen bij de vooropgezette timing van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Tegen eind 2007 streeft men ernaar deze decretaal te verankeren, terwijl nog tegen eind 2006 proefprojecten zullen worden opgezet. Zij vraagt of die timing haalbaar is en wanneer de evaluatie zal gebeuren vermits men uiteindelijk hiermee rekening zal moeten houden.

Bij dit thema vraagt zij nog of deze proefprojecten kaderen binnen de zogenaamde proeftuinen. In dat geval zou ook het parlement nog moeten betrokken worden bij de decretale procedure voor de proeftuinen.

Mevrouw *An Michiels* leest in de beleidsbrief dat er om de bruikbaarheid van het kwalificatierraamwerk uit te testen proefprojecten zullen worden opgestart. Zij vraagt of die projecten beperkt zullen blijven tot het onderwijs en hoe deze projecten concreet zullen werken.

Verder kondigt de beleidsbrief met betrekking tot de kwalificatiestructuur een overleg met de federale overheid aan. Zijn er hieromtrent al stappen ondernomen?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt op de vragen over de timing van de kwalificatiestructuur dat de proefprojecten die in dit kader vermeld worden, geen proefprojecten zijn zoals de proeftuinen. Het zijn eerder korte projecten met een doorlooptijd van ongeveer twee maanden.

Via de procedure van de openbare aanbesteding heeft het departement Onderwijs een oproep gelanceerd om een aantal proefprojecten omtrent kwalificatiestructuur uit te werken. Dit speelt zich niet af binnen de onderwijsinstellingen. Doel is na te gaan of

het beschrijvingskader van kwalificaties met descriptors, criteria en dergelijke wel degelijk werkt. Men heeft zich daarbij gebaseerd op het EQF-model van de Europese Unie. Voor de uitwerking van de projecten vraagt men toepassing van het raamwerk op een aantal kwalificaties binnen de bouw, mond- en tandzorg, textiel, moderne talen-economie en technologie. Momenteel zit men in de finale fase van het gunnen van de projecten zodat ze in de loop van de maand december kunnen opgestart worden.

De minister verduidelijkt met betrekking tot de vraag over de samenhang tussen de studiekeuzebegeleiding en het loopbaanadvies dat dit nog onderwerp is van overleg binnen de competentieagenda die hij heeft voorgelegd aan de sociale partners. Hij hoopt hieromtrent ook vanuit het onderwijs, in casu de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), de nodige reactie te krijgen.

Studiekeuze speelt zich af in het onderwijs, vertrekt vanuit de competenties en moet leiden tot een verhoging van het zelfsturend vermogen. Loopbaanadvies en -begeleiding zouden vanuit hetzelfde moeten vertrekken. Daarom zou een concreet besluit uit de competentieagenda kunnen zijn dat men instrumenten, bijvoorbeeld een portfolio, zou ontwikkelen die zowel van toepassing kunnen zijn op een jongere in een proces van studiekeuze, als eventueel later bij de overgang naar VDAB en nadien bij het mogelijke loopbaanadvies. Op die manier wordt een verbinding gelegd zodat een afstemming op elkaar mogelijk is.

Een geïntegreerd beleid ontwikkelen voor EVC

Mevrouw *An Michiels* stelt dat men vier testcentra heeft geselecteerd waar mensen hun bekwaamheid in zes beroepen kunnen testen, met het oog op het behalen van een ervaringsbewijs. Zij vraagt hieromtrent of deze centra al concrete resultaten hebben en of er hieromtrent een grote respons was.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de testcentra tegen eind 2006 een honderdtal mensen zal gescreend hebben. De eerste respons is gekomen na de eerste publiciteit die hieraan werd gewijd. Hij wil de mensen niet bij het handje houden, maar eerder doelgerichte publiciteit voeren om de ervaringsbewijzen op gang te brengen.

Hoger beroepsonderwijs duidelijk positioneren

De heer *Ludo Sannen* stelt vast dat er met de benaming ‘hoger beroepsonderwijs’ (HBO) eindelijk een

naam gevonden is voor de zogenaamde ‘subdegrees’. In het verleden werd ‘hoger beroepsonderwijs’ niet als naam weerhouden omdat dit tot verwarring kan leiden in het Nederlandstalig taalgebied. In Nederland doelt men met hoger beroepsonderwijs namelijk op het hogeschoolonderwijs zoals men dit in Vlaanderen kent.

De heer *Sannen* merkt daarbij op dat dit soort onderwijs, wat vroeger als tertiair onderwijs werd benoemd, tot op heden alleen aangeboden werd in het volwassenenonderwijs en gedeeltelijk in het secundair onderwijs. In de beleidsbrief linkt men deze vorm van onderwijs niet meer uitsluitend aan deze twee onderwijsorganisatoren, maar evenzeer aan het hogeschoolonderwijs. Het hogeschoolonderwijs krijgt volgens de beleidsbrief ook de mogelijkheid om dergelijke ‘subdegrees’ te organiseren.

Hij beseft dat indien men het hoger beroepsonderwijs wil opwaarderen, men de opleidingen van dit onderwijs moet herpositioneren. Bovendien zal men er een dynamiek in moeten ontwikkelen zodat deze opleidingen beter aansluiten op de arbeidsmarkt en de behoeften. Daarom is er ook een kwaliteitsverbetering nodig, waarbij hij de hogescholen ziet als goed geplaatste actoren om daaromtrent de nodige input te geven. Zeker als het gaat om hogere beroepsopleidingen die beperkt, maar nodig zijn, zal een samenwerking met de docenten van hogescholen essentieel zijn.

Niettegenstaande deze vaststelling, wijst hij erop dat indien men de CVO's en de hogescholen naast elkaar hogere beroepsopleidingen laat organiseren, dit aanleiding kan geven tot een sterke vermenigvuldiging van het aanbod. Daardoor ontstaat het gevaar van concurrentie die omwille van middelen en infrastructuur sowieso zal uitdraaien in het voordeel van de hogescholen. Als voorbeeld vermeldt hij het eventueel naast en onafhankelijk van elkaar opzetten van een zogenaamde VLOD-cursus voor het behalen van een diploma graduaat in de orthopedagogie door een CVO, en de opleiding orthopedagogie aan een hogeschool.

Hij besluit dat hij er niet voor pleit om een hogere beroepsopleiding exclusief aan een CVO of aan een hogeschool toe te kennen. Een nieuwe dynamiek die gepaard gaat met een betere kwaliteit, zal er echter niet komen als men dergelijke opleidingen louter naast elkaar laat opzetten. Dit zou bovendien de rationalisatie niet ten goede komen. Een bepaalde vorm van samenwerking is daarom aangewezen.

De heer *Gilbert Van Baelen* brengt aan dat alle actoren die betrokken zijn bij de opmaak van de kwalificatiestructuur, onder de bevoegdheid van dezelfde minister ressorteren. De beleidsbrief laat echter uitschijnen dat de minister een structurele ingreep wil ontwijken. De beleidsbrief stelt namelijk dat er een Vlaams kwalificatieraamwerk zal worden opgezet die dan zal worden toegepast door de diverse actoren, en dat men er op die manier dan wel zal komen. Hij is in deze een non-believer. Hij gelooft niet dat men alleen op basis van een kwalificatieraamwerk tot een afstemming kan komen.

Met het structuurdecreet heeft men gesteld dat de tweecycli-opleidingen aan de hogescholen volwaardig universitair onderwijs zijn. Over een aantal jaren zullen die uit de hogescholen verdwijnen als gevolg van de ontwikkelingen op het veld, namelijk via de associatievorming. Die hogescholen zullen dan de fundamentele vraag stellen hoe men jongeren en niet in eerste instantie volwassenen die een tweede kans willen, een opstap kan geven die hen een doorstroming naar een professionele bachelor kan bieden. Dit kan men niet invullen met een kwalificatiekader.

Er is nood aan een zevende en achtste jaar. De evolutie heeft gezorgd voor een opstap met de hogescholen door de opzet van de opleidingen van het korte type, maar waardoor een leemte is ontstaan. De hoofdvraag daarbij is dan hoe men die jongeren die de stap niet zetten naar de professionele bachelor ondanks alle mogelijke initiatieven, toch kan bereiken. De vraag of men dit met een nieuwe structuur of met een kwalificatiekader moet oplossen, laat hij in het midden. De beleidsbrief biedt een antwoord via de opzet van een aantal experimenten ter zake in het volwassenenonderwijs. Dit onderwijs is voor de heer Van Baelen echter de minst goede partner om naar die groep van jongeren een opstapinitiatief te nemen. Hij besluit dat hij enige structuur mist, maar wijdt dit aan de voorzichtigheid die de minister typeert. Toch dient men meer duidelijkheid te creëren omdat de drie partners anders vanuit hun eigen positie het terrein zullen willen bezetten. Hij sluit zich in dit kader aan bij opmerking van de heer Sannen.

De *minister* vraagt daarop waarom het volwassenenonderwijs geen goede partner zou zijn om een opstap te organiseren voor de jongvolwassenen. Hij deelt zijn mening dat het in dit kader ook moet gaan om een opleiding die aansluiting en niet alleen een tweede kans geeft.

De heer *Gilbert Van Baelen* antwoordt dat hij met zijn tussenkomst de jongeren uit het secundair onderwijs

die moeten doorstromen, voorop stelt. De centra voor volwassenenonderwijs staan volgens hem heel ver af van deze doelgroep en hebben weinig attitude naar deze doelgroep toe. 90 à 95 percent van de cursisten uit het volwassenenonderwijs behoren niet tot deze groep.

De heer *Robert Voorhamme* merkt op dat beleidsmakers vooral voor onderwijs de meest ideale en door-dachte theoretische structuren trachten te bedenken. Inmiddels experimenteert de onderwijssector zelf en probeert men de grenzen te verleggen om tegemoet te komen aan een aantal nieuwe uitdagingen. Als die structuren dan worden toegepast, moet men vaststellen dat die niet ideaal zijn en moeten worden aangepast.

In die zin kan volgens hem vandaag geen definitieve ideale structuur worden neergelegd voor het hoger beroepsonderwijs. Er is voor elk van de drie partners van dit onderwijs iets te zeggen, zonder dat dit een of/of-verhaal moet zijn. Hij gaat er vanuit dat er in ieder geval zal moeten samengewerkt worden.

Hij wil de CVO's alvast niet uitsluiten. Als men hoger beroepsonderwijs succesvol wil ontwikkelen, wordt het kwalificatieraamwerk meer dan in eender welke andere opleidingsvorm cruciaal. Juist binnen de CVO's is men hier mee bezig omdat zij vanuit het idee van 'de tweede kans' een grotere nood hebben aan een kwalificatieraamwerk.

Een tweede argument voor de CVO's is dat het hogere beroepsonderwijs als opleidingsniveau ook als 'tweede kans' moet ontwikkeld worden. Het zijn volgens hem juist de CVO's die hieromtrent de nodige ervaring hebben.

Een derde reden heeft betrekking op de vaststelling dat men in het onderwijsveld meer en meer samenwerkt. De strikte scheiding tussen het initieel onderwijs – wat ook voor het hoger beroepsonderwijs zal gelden – en het levenslang leren, het tweedekansonderwijs enzovoort, is door de sectoren zelf al verlaten.

De heer Voorhamme brengt vervolgens aan dat men reeds jaren de mond vol heeft over een herwaardering van het beroeps- en technisch onderwijs. Die herwaardering wordt zijns inziens gehinderd door het feit dat heel wat richtingen een fuik vormen waar men in vast loopt en waar men niet mee verder kan. Die hinder-nis moet worden verwijderd. Bovendien is de misluk-tingsgraad van diegenen die uit TSO of BSO-vierde graad doorstromen naar het hoger onderwijs, bijzon-

der hoog. De reden daartoe is dat deze opleidingen als concept een slechte voorbereiding geven op het hoger onderwijs. Toch hebben heel wat van deze jongeren de nodige competenties om zich verder te kwalificeren. Deze nood wordt daarom inmiddels meer en meer dwingend om structureel werk te maken van het hoger beroepsonderwijs.

Daarom wil hij op pragmatische basis hieraan vorm geven en gebruik maken van initiatieven die zich in deze richting aan het ontwikkelen zijn, namelijk zowel in het volwassenenonderwijs als in het secundair onderwijs. Vermits enerzijds de doelstelling van hoger beroepsonderwijs is om mensen meer kansen te geven op de arbeidsmarkt, maar anderzijds ook diegenen die opnieuw de nodige leermotivatie krijgen, kansen te geven om door te groeien naar een professionele bacheloropleiding, is de betrokkenheid van de hogescholen van bij de start noodzakelijk. Hij pleit daarom voor een samenwerkingsverband tussen de initiatiefnemers en de hogescholen. Hij vreest dat het debat anders zal veranderen en eindigen in een discussie over de structuur.

Mevrouw *Cathy Berx* sluit zich aan bij de heer Voorhamme, maar is van mening dat het hoger beroeps-onderwijs niet als oplossing mag worden voorgesteld voor de zogenaamde fuik bij bepaalde richtingen in het TSO of BSO waar de spreker op alludeerde. Als bepaalde richtingen bijzonder weinig perspectief bieden, moet men die richtingen zelf kritisch bekijken. Jongeren die de nodige competenties hebben, mogen geen drempels ervaren als zij hoger onderwijs willen volgen. De ambitie moet zijn dat ieder op zijn niveau en in functie van wat de arbeidsmarkt nodig heeft, een opleiding kan volgen waarvoor men gemotiveerd is.

De heer *Gilbert Van Baelen* benadrukt dat de doelgroep van het hoger beroepsonderwijs de doorstromers zijn na het secundair onderwijs. Het volwassenenonderwijs richt zich niet op deze doelgroep. Het gaat om studenten en leerlingen die een fulltime engagement willen aangaan, al dan niet met praktijkervaring, die vandaag geen toeleiding vinden naar het volwassenenonderwijs. Daarom is er volgens hem een duidelijke link nodig tussen het secundair en het hogeschoolonderwijs.

Mevrouw *Kathleen Helsen* ziet geen tegenstrijdigheden in het debat. Belangrijk is de vraag wat men wil bereiken, met wie en op welk tijdstip. Als dit duidelijk is, moet men onderzoeken via welke instelling of structuur men dit kan invullen. Indien het de

bedoeling is om vooral 18-jarigen direct de overstap te laten zetten, dan is dat het makkelijkst via een aansluiting bij het secundair onderwijs. Andere jongeren zullen op die leeftijd eerst iets anders willen doen en pas later terug iets gaan studeren. Voor die jongeren zal een CVO een meer aangepaste weg bieden. Nog anderen zullen er zich wellicht van bewust zijn dat een directe stap naar een professioneel bachelor nog niet haalbaar is en eerder een tussenstap verkiezen om op een later tijdstip die opleiding te volgen. In dit geval is een verbinding met een hogeschool aangewezen.

De heer *Ludo Sannen* weet dat heel wat jongeren die het secundair onderwijs omwille van schoolmoeheid of andere redenen verlaten, vrij snel na één of twee jaar werken via het CVO terug willen gaan studeren. Voor die jongeren zou een voortgezet secundair onderwijs geen oplossing bieden.

Daarop stelt de heer *Robert Voorhamme* dat het aantal jongeren dat al vanaf zijn 17 jaar naar het CVO stapt, gestaag toeneemt. Dit bewijst dat deze onderwijsvorm in bepaalde gevallen jongeren aanspreekt.

– antwoord van de minister

De minister antwoordt dat de diverse tussenkomsten over het hoger beroepsonderwijs zeer leerrijk zijn en getuigen van het nodige engagement voor dit thema.

Volgens de minister heeft de heer Sannen gelijk dat men nooit de ideale woordkeuze zal kunnen maken voor dit onderwijs. Hij beaamt dat er met de terminologie een probleem kan zijn met Nederland, maar vindt geen ander woord om uit te drukken wat men prioritair wil, namelijk een professionele kwalificatie die zich situeert tussen het secundair onderwijs en de bama-structuur.

Hij vervolgt dat uit de tussenkomsten blijkt dat het debat over het hoger beroepsonderwijs een genuanceerd verhaal is. Het is zowel een verhaal waarin men voldoende aandacht moet besteden aan de doorstroom, als aan de mogelijkheid om een tweede kans te kunnen bieden.

Het is volgens de minister niet zo dat hij niet zou nadenken over de structuur van het opleidingsland-schap. Het is voor hem eerder een en/en-verhaal in plaats van een of/of-verhaal. Het vertrekpunt wordt gevormd door de werkzaamheden omtrent de kwalificatiestructuur die zullen zorgen voor de identiteit

van het concept. Hij neemt in ieder geval de opmerkingen mee van de leden die stellen dat men een risico loopt als men niet duidelijk structureert. Om aan te tonen dat men wel degelijk bezig is met de structuur, citeert hij uit de beleidsbrief: “Op dit moment is nog niet duidelijk hoe het HBO vorm zal krijgen. Toch tekenen zich al een aantal mogelijke pistes af. (...) Toch willen we de samenwerking tussen verschillende onderwijsniveaus en eventueel publieke opleidingsverstrekkers aanmoedigen voor de organisatie van het hoger beroepsonderwijs.”

– Een kwaliteitsvol werkplekleren garanderen

Werkplekleren ontwikkelen tot volwaardig leertraject Krachten bundelen in Centra voor Leren en Werken (CLW)

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat de beleidsbrief een decreet voor de Centra voor Leren en Werken aankondigt en dat er in de begroting 2007 bijkomende middelen zijn voor ingeschreven. Hij vraagt wat de stand van zaken is van dit dossier.

De heer *Jef Tavernier* stelt dat de hoofdvraag bij het werkplekleren is of men er in slaagt om de kwaliteitsvoorwaarden in te vullen. Dit moet de doelstelling zijn. Naast wat de overheid zelf daaromtrent in handen heeft en kan reguleren, is het succes mede afhankelijk van wat bedrijven bereid zijn om hierin te investeren en aan te bieden. Beide zijn complementair.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt het zeer zinvol dat de beleidsbrief een grondig debat met de opleidingsverstrekkers en de sociale partners over het werkplekleren vooropstelt. Zij vraagt daarbij of de minister de resultaten van deze gesprekken zal meenemen voor de opmaak van het nieuwe concept van de Centra voor Leren en Werken. Deze centra omvatten immers een uitgesproken vorm van werkplekleren.

Zij leest verder in de beleidsbrief dat er als voorbereiding op een decreet voor de Centra voor Leren en Werken op experimentele basis regionale samenwerkingsplatformen worden uitgebouwd. Zij vraagt of reeds duidelijk is waar deze experimenten zullen plaatsvinden en hoe de betrokken regio's worden geselecteerd.

Mevrouw Helsen heeft met betrekking tot die regionale samenwerkingsplatformen de indruk dat de minister vooral de werkervaringscomponent benadrukt. Zij benadrukt dat de doelgroep van de CLW's

niet alleen in functie van de tewerkstelling, maar zeker ook in functie van opvoeding en opleiding de nodige opvolging en aandacht verdient.

Vervolgens herinnert zij de minister eraan dat hij aanvankelijk de werking van de Centra voor Leren en Werken voorstelde als een één-loketsysteem van waaruit de leerling georiënteerd zou worden naar de meest geschikte vorm van de drie systemen van leren en werken. Tijdens de begrotingsbespreking 2006 stapte de minister af van deze opzet. De voorliggende beleidsbrief 2007 vermeldt met betrekking tot de CLB's dat deze een belangrijke rol zullen spelen bij de oriëntatie voor de Centra voor Leren en Werken. Daaruit vloeit de vraag voort of de minister met het oog op die oriëntatie aan de CLB's een één-loketfunctie wil geven om CLB's en CLW's op elkaar af te stemmen.

– antwoord van de minister

De minister antwoordt dat nog niet duidelijk is waar de experimenten inzake de regionale samenwerkingsplatformen zullen komen.

Voor wat de werking van de CLW's betreft, verduidelijkt hij dat er momenteel een nota in het werkveld werd verspreid. Hij wil uiteindelijk een verzoening tot stand brengen tussen enerzijds de noodzaak om een eenvormig en samenhangend traject te krijgen voor de betrokken jongeren met insteek van CLB, VDAB, de betrokken onderwijsactoren en de centra voor deeltijdse vorming, en anderzijds de bekommernis van de diverse actoren dat men een stuk terrein, autonomie en zeggenschap zal verliezen. Initieel heeft de minister een voorzichtige houding aangenomen, maar is inmiddels van mening dat het tijd wordt dat er concrete stappen moeten worden gezet.

Zowel CLB als VDAB zullen daarbij een belangrijke rol spelen en moeten geresponsabiliseerd worden. Hoe men dit concreet zal toepassen op het werkveld is nog niet duidelijk, maar hij neemt zich voor hier werk van te maken.

– replieken

Mevrouw *Kathleen Helsen* vreest dat men in het systeem van deeltijds leren een nieuwe waterval dreigt te installeren. Afhankelijk van de manier hoe men dit in de toekomst vorm zal geven, moet men dit bewaken.

De minister repliceert dat een leerling die voor een bepaalde vorm van deeltijds leren kiest, wel eens

daartoe beslist omdat hij een bepaald idee voor ogen heeft. Daarom zou men die keuze moeten trachten te objectiveren om te oordelen waar hij het best naar toe gaat. Om dit te bereiken moet men een eenvoudigheid van dossieropmaak en methodiek ontwikkelen om een vlotte communicatie mogelijk te maken. Op die manier kan men shoppinggedrag vermijden. Uiteindelijk veronderstelt dit dat iedere actor zijn eiland verlaat. Vermits dit echter te lang op zich laat wachten, neemt hij zelf het initiatief.

JOJO-startbanen

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat haar fractie positief staat tegenover de uitbreiding van de JOJO-startbanen. Zij vraagt wat de stand van zaken is.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat er op 1 november 2006 nieuwe JOJO's werden aangeworven.

VEVE-startbanen

Voor mevrouw *Kathleen Helsen* is het niet duidelijk waar de minister vanuit onderwijs naar toe wil met de aanstelling van zogenaamde schoolspotters. Het gaat hierbij om een relatie tussen veiligheid en schoolomgeving. De aanstelling van deze schoolspotters zou zeer divers zijn. Is het duidelijk waar zich de grootste problemen stellen? Is het de bedoeling dit nog verder uit te breiden?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de VEVE-startbanen betrekking hebben op een heroriëntatie van twintig posten. Hij heeft aan De Lijn gevraagd in welke gemeenten overlast van die aard wordt vastgesteld dat deze schoolspotters kunnen worden ingezet. Op basis van deze gegevens werden een dertigtal gemeenten aangesproken om een aanvraag in te dienen. De aanwervingen zouden tegen 1 februari 2007 kunnen gebeuren.

– Samenwerking tussen diverse actoren stimuleren

Opleiding voor opleiders van volwassenen uitwerken

Mevrouw *Kathleen Helsen* en haar fractie vinden het positief dat er een proeftuin Opleiding voor Opleiders van Volwassenen wordt opgestart. Zij vraagt hieromtrent of deze proeftuin de procedure van het decreet op de proeftuinen moet volgen waardoor ook het parlement betrokken zou worden.

– *antwoord van de minister*

De *minister* stelt dat de opzet van de opleiding voor opleidingsverstrekkers zoals geformuleerd in de beleidsbrief geen eenvoudige opdracht zal zijn. De onderhandelingen over de opmaak van deze proeftuin via een uitvoeringsbesluit verlopen zeer moeizaam. De initiële datum van 1 september 2006 is reeds verschoven naar 1 februari 2007. Dit heeft als consequentie dat er slechts één in plaats van twee opstartmomenten mogelijk is.

Nijverheidsonderwijs herpositioneren

Mevrouw *Kathleen Helsen* laat zich positief uit over de bijkomende investering voor de basisinfrastructuur in het nijverheidsonderwijs voor dit schooljaar. Vermits dit een herhaling betreft, vraagt zij waar men op het eind van het schooljaar zal staan voor wat die basisinfrastructuur betreft. Kan de minister reeds medelen of die investeringen voldoende zullen zijn om het geviseerde doel te bereiken, dan wel of er nog bijkomende investeringen zullen nodig zijn?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat hij in het kader van de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs veel meer nieuwe werkmiddelen zal injecteren. Op kruissnelheid zal dit voor het basisonderwijs een verhoging inhouden van 85 miljoen euro en voor het secundair onderwijs van 40 miljoen euro. Het is echter niet duidelijk welke scholen welk deel van dit budget zullen krijgen. Hij gaat ervan uit dat dit budget naar alle onderwijsvormen zal gaan, over alle onderwijsnetten zal gespreid zijn – mits in acht nemen van het principe dat de lat gelijk wordt gelegd –, en dat dit afhankelijk zal zijn van leerlingenkenmerken.

De bijkomende investeringen voor de basisinfrastructuur die momenteel gebeuren, zijn tussentijdse eenmalige injecties voor de nijverheidsscholen omdat de nieuwe financiering nog even op zich laat wachten. Die investeringen zullen niet meer nodig zijn op het moment dat de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs op punt is gesteld. Dit wil niet zeggen dat de eenmalige investeringen voor de individuele scholen bestendig zullen worden in het kader van de nieuwe financiering.

De eenmalige investeringen voor basisinfrastructuur bedragen voor 2006 200 euro en voor 2007 ongeveer 175 euro per leerling. Dit laatste is minder dan het bedrag voor 2006, vermits hij in 2007 meer opleidin-

gen in aanmerking neemt. Hij wil dit ook in 2008 voor een derde maal herhalen. Nadien hoopt hij dat de nieuwe financiering, die dan op kruissnelheid is, voldoende hoog zal zijn om de basisinfrastructuur op peil te houden.

De scholen doen met deze eenmalige investeringen zeer diverse zaken en zijn daarmee zeer tevreden. Hij heeft de indruk dat hij hiermee een belangrijke inhaalbeweging heeft gemaakt, maar durft niet pone- ren dat daarmee alle basisinfrastructuur nu up to date is.

Hij neemt in ieder geval de vraag naar een evaluatie van deze investeringsmiddelen mee.

2.2. Een nieuw financieringssysteem voor het onder- wijs

2.2.1. Financiering van het leerplichtonderwijs

- Nieuw financieringssysteem voor het leerplichton-
derwijs
- Kosteloos basisonderwijs en kostenbeheersing in
het secundair onderwijs

Mevrouw *Cathy Berx* wil het nieuwe financierings- systeem koppelen aan het debat over de kosteloos- heid. In de tekst wordt de indruk gewekt dat eerst gestreefd zal worden naar kosteloosheid, en pas dan een en ander gerealiseerd zal worden voor het leer- plichtonderwijs. Het is de vraag of dat mogelijk is. Wat de kosteloosheid betreft, lijkt het of de minister eenzelfde eindpositie verwacht terwijl de startpositie toch nog helemaal anders is. Dat is des te meer het geval als de kosteloosheid losgekoppeld wordt van het nieuwe financieringsstelsel.

Alhoewel de Tivoli-akkoorden zijn uitgevoerd, blijft er een belangrijk verschil in werkingsmiddelen per leerling, afhankelijk van het net waar de leerling school loopt. Aangezien de werkingsmiddelen ver- schillen, verschilt ook de behoefte van de school om een en ander door te rekenen aan de ouders. Een oplossing zou zijn om te werken met gedifferentieerde maximumfacturen, die rekening houden met de wer- kingsmiddelen van de scholen. Over de haalbaarheid en de hoogte van de maximumfactuur is een overleg gepland tussen de koepels en de RAGO. Welke voor- stellen komen ter tafel?

Haar fractie vindt dat behoedzaam moet worden omgesprongen met de berichtgeving over de koste-

loosheid. Vaak gaan ouders ervan uit dat alles daar- door gratis moet zijn, waardoor de indruk ontstaat dat elke schoolfactuur een inbreuk is op dat prin- cipe.

De spreker vindt in de beleidsbrief streefdata voor het nieuwe financieringssysteem. Voor eind 2006 zouden de contouren worden uitgetekend. In het voorjaar 2007 komt er dan een conceptnota met meer duidelijkheid over leerling- en schoolkenmerken en de financiering per school of schoolgemeenschap. De nota zal ook de operationalisering van de keuzevrij- heid bevatten. Het systeem zou enkel gelden voor het gewoon en niet voor het buitengewoon onderwijs. Het is de bedoeling om tegen het einde van de regeer- periode een conceptnota voor het secundair onder- wijs op te stellen.

Mevrouw Berx vraagt waarom het nieuwe systeem beperkt wordt tot het gewoon onderwijs. Komt er helemaal geen link met het buitengewoon onderwijs? Het tweede aandachtspunt van het regeerakkoord bepaalt dat de financiering moet gebeuren op basis van leerling- en schoolkenmerken, dus in functie van de behoeften en niet in functie van het net. Hoe zal dat geïmplementeerd worden? Hoe zal de minister de operationalisering van de vrije keuze aanbrengen? Is het haalbaar binnen het tijdsschema?

De heer *Gilbert Van Baelen* wil een zuiver debat voe- ren over het nieuwe financieringssysteem van het leerplichtonderwijs. Daarom is het nodig om de ver- schillende aspecten, namelijk de werkingsmiddelen, de kosteloosheid, de vrije keuze, niet op één hoop te gooien. Het regeerakkoord zegt dat scholen zullen gefinancierd worden op basis van leerling- en school- kenmerken. Het zal al moeilijk genoeg zijn om een financieringssysteem op te stellen op basis van het principe dat elk kind gelijk is, maar niet gelijk gefin- ancierd wordt ten gevolge van de school- of leer- lingkenmerken.

Het grote budget voor de kosteloosheid verhoogt de werkingsmiddelen van elke school door lineair elk kind gelijk te stellen en dus geen rekening te hou- den met de school- of leerlingkenmerken. De heer Van Baelen is het daar niet helemaal mee eens. De minister zegt zelf immers dat hij een goed zicht wil op enerzijds de maximumfactuur voor de verlevendi- ging van de eindtermen en anderzijds de extramurale en andere activiteiten. Als een school de regelgeving volgt en de lijst van kosten voor de schoolactiviteiten laat goedkeuren door de ouders in de participatie- of schoolraad, zal de minister via de lineaire middelen voor kosteloosheid, een deel van die factuur betalen.

De spreker verduidelijkt zijn stelling met voorbeelden. Een school kan met de middelen voor kosteloosheid kiezen om krantenpapier of crèpepapier te betalen, maar ook kiezen voor de boswandeling of de reis naar Zwitserland. De spreker wil maar zeggen dat de middelen zowel voor het verlevendigen van de eindtermen als voor extramurale activiteiten kunnen worden gebruikt. Voor de nijverheidsscholen past de minister hetzelfde principe toe, maar daar heeft de spreker geen moeite mee. Daar gaat het over infrastructuur. De spreker vindt een lineaire toekenning van middelen voor kosteloosheid zonder de dubbele maximumfactuur betwistbaar.

Mevrouw *An Michiels* vraagt of de minister een beperkende lijst van verlevendigende activiteiten zal opstellen ofwel een bedrag dat de school daarvoor kan uitgeven, zal opleggen. Wordt er met andere parameters zoals de ligging van de school rekening gehouden? Een boswandeling kost immers meer als de school in de stad gelegen is.

De beleidsbrief stelt dat de minister de effecten van de premie voor jongeren die kiezen voor een opleiding tot een knelpuntberoep, in het najaar van 2006 wil evalueren. Is dat al gebeurd?

Mevrouw *Kathleen Helsen* leidt uit de tussenkomsten af dat het moeilijk is om de kosteloosheid los te koppelen van de financiering. Zij sluit zich aan bij mevrouw *Berx*. Het is uiteindelijk de bedoeling om het schoolgaan, in alle studierichtingen, voor iedereen betaalbaar te houden en de instellingen voldoende te financieren. Zeker met de verschillende premies naargelang de studierichting in het secundair onderwijs, is het niet meer duidelijk wat de kostprijs van een bepaalde opleiding is. Daarom is het moeilijk de financiering en de kosteloosheid onafhankelijk van elkaar te houden.

In de beleidsbrief beperkt de minister de leerlingkenmerken tot onderwijskansarmoede door het sociale milieu. Mevrouw *Helsen* hoopt dat leerlingkenmerken ruimer zullen geïnterpreteerd worden.

De heer *Jef Tavernier* zegt dat de minister de premie voor de opleidingen die naar knelpuntberoepen leiden, als instrument van kostenbeheersing beperkt tot de knelpuntberoepen. Er zijn nog andere studierichtingen die daarom niet leiden tot knelpuntberoepen, maar die wel een grote financiële inspanning van de leerling of zijn ouders vragen. De heer *Tavernier* denkt aan bepaalde kunstopleidingen. Hij vraagt

wat de eerste resultaten zijn van die premie. Bij de keuze van een studierichting spelen niet alleen financiële maar ook andere motieven. Is er wel een geïntegreerde aanpak? Bovendien moet de kostenbeheersing op alle richtingen van het secundair onderwijs van toepassing zijn.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* vraagt of de Commissie voor Zorgvuldig Bestuur de overtredingen op de maximumfactuur zal behandelen. Zullen overtredingen bestraft worden? Is de straf al dan niet gekoppeld aan een vermindering van de werkingstoe-lagen? De formulering in de beleidsbrief suggereert vrijblijvendheid. Daarnaast vraagt zij of de kosten voor meerdaagse extramurale activiteiten, die eventueel in vakantieperiodes georganiseerd worden, ook deel uitmaken van de maximumfactuur.

– antwoord van de minister

De *minister* gaat in de eerste plaats in op de vraag naar de samenhang tussen maatregelen die men voorstelt voor kosteloosheid en de herziening van de financiering van het leerplichtonderwijs. Hij antwoordt dat hij inzake kosteloosheid vertrekt vanuit principiële rechten van ouders en kinderen, die ongeacht het onderwijsnet overal gelijk zijn. Hierover mag geen twijfel bestaan.

Hij beaamt dat er een samenhang is tussen het dossier kosteloosheid en het dossier financiering van het leerplichtonderwijs. Hij is het er tevens mee eens dat scholen zich in verschillende situaties bevinden voor wat de financiering of subsidiëring betreft vermits zij tot verschillende onderwijsnetten behoren. Hij wil echter vermijden dat men alles aan elkaar zou koppelen, waardoor er geen enkele vooruitgang wordt geboekt. Hij wil nu vooruitgang boeken op het vlak van de kosteloosheid, ook al is het nieuwe financieringsmodel nog niet helemaal uitgeklaard.

De minister wil voor het basisonderwijs duidelijkheid omtrent de toepassing van het grondwettelijk principe van de kosteloosheid. Die duidelijkheid veronderstelt dat men een goed onderscheid maakt tussen wat enerzijds strikt nodig is om de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen waar te maken, en anderzijds wat valt onder de verlevendiging van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

De verlevendiging heeft betrekking op activiteiten tijdens de lestijden en op verplichte materialen die niet strikt noodzakelijk zijn voor de eindtermen en

ontwikkelingsdoelen. Dit kan bijvoorbeeld gaan om zwemmen buiten het jaar gratis zwemmen, maar ook om activiteiten die het onderwijs ‘aangenamer’, ‘levendiger’ maken zoals een tijdschrift, een boswandeling, een toneelbezoek, een daguitstap enzovoort. Elke school kiest zelf wat ze binnen deze vrije ruimte aanbiedt. Voor die activiteiten tijdens de schooltijd komt er vanaf één september 2007 een maximumfactuur. Binnen deze maximumfactuur maken scholen zelf hun keuze inzake extra activiteiten en materialen.

De Commissie Zorgvuldig Bestuur zal eventuele klachten inzake kosteloosheid behandelen. Hij is van mening dat de Commissie Zorgvuldig Bestuur tot nader order het meest geëigende orgaan is voor deze problematiek. Als men dichterbij de scholen staat, dreigt men ook afhankelijker te worden van de scholen.

De minister zal een besluit nemen om strikt te bepalen wat onder de kosteloosheid valt en dat er afspraken moeten gemaakt worden omtrent de concrete modaliteiten van de maximumfacturen.

Voor 2007 is er in een bijkomende financiering voorzien voor de werkingsmiddelen van het basisonderwijs. Dit is een lineaire maatregel omdat inzake kosteloosheid alle leerlingen dezelfde rechten krijgen. Er wordt een bedrag toegekend per school, gebaseerd op het aantal leerlingen, namelijk 45 euro per leerling. Concreet betekent dit dat er vanaf 2007 29,5 miljoen euro extra werkingsmiddelen aan de basisscholen uitbetaald zullen worden.

Tijdens de volgende jaren zullen werkingsbudgetten van zowel het basis- als het secundair onderwijs worden versterkt. Dit zal kaderen binnen de visie van de financiering van het leerplichtonderwijs waarbij men rekening houdt met de school- en leerlingenkenmerken. Alhoewel dit uiteraard te maken heeft met kosteloosheid, besluit hij dat hij het verhaal van de kosteloosheid in zekere zin gescheiden wil houden van het dossier omtrent de financiering.

Wat de evaluatie betreft van de premie die de minister wil uitreiken voor leerlingen die een opleiding volgen die leidt tot een knelpuntenberoep, deelt hij mee dat zijn administratie in 2006 een eerste beoordeling zal maken. Daarbij gaat men na of die premie een invloed heeft op de evolutie van de leerlingenaantallen in de betrokken studierichtingen. Dit zal niet zo gemakkelijk zijn, want wijzigingen in leerlingenaantallen kunnen verschillende oorzaken hebben. Er zal ook nagegaan worden of de premie zijn sociale

finaliteit heeft bereikt en of het tot kosteloosheid heeft geleid.

– *replieken*

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat het de eerste maal is dat er buiten de regelgeving in middelen voor kosteloosheid wordt voorzien. Inzake kosteloosheid is elk kind gelijk, maar niet elke school.

Hij begrijpt dat de minister de kosteloosheid loskoppelt van de financiering om bij de opstart van het nieuwe financieringssysteem deze middelen toe te voegen aan de werkingsmiddelen. Op die manier zal de verhouding tussen de onderwijsnetten van 100/76 evolueren tot bijvoorbeeld 100/85.

Door deze lineaire maatregelen voor kosteloosheid die gebaseerd zijn op het principe ‘ieder kind is gelijk’, brengt men echter de schoolkenmerken niet in rekening. Op die manier geeft de minister die scholen die dure activiteiten organiseren, een cadeautje. Daarom zou men volgens hem eerst vanuit het idee van de responsabilisering van de scholen de regelgeving omtrent de maximumfactuur op punt moeten stellen, alvorens te streven naar kosteloosheid. Op die manier kunnen ouders bewust kiezen voor een school.

Mevrouw *Cathy Berx* begrijpt dat de intrinsieke band tussen de financiering en de kosteloosheid niet mag betekenen dat men nergens nog vooruitgang boekt.

Het ene maximumfactuur zal betrekking hebben op het verlevendigen van de eindtermen, terwijl het andere te maken heeft met alles wat extrascolair gebeurt. Zij vraagt of men verschillende maximumfacturen kan hebben naargelang de huidige financiering. Tot op het moment dat het financieringssysteem beslecht is, krijgen de scholen lineair 45 euro per kind. Het zou kunnen dat die 45 euro al naargelang het onderwijsnet waarin het kind school loopt, niet zal volstaan om die kosteloosheid te bereiken. Klopt dit?

De *minister* antwoordt dat men scholen niet kan toelaten een andere definiëring van kosteloosheid en kostenbeheersing te hanteren in functie van het net waartoe die school behoort. Dit kan ook vandaag reeds feitelijk niet. De Grondwet zegt niet dat met betrekking tot de toepassing van het principe kosteloosheid er een onderscheid kan gemaakt worden naargelang het onderwijsnet.

Hij is van mening dat men enerzijds de globaliteit moet zien en anderzijds ook stappen vooruit moet kunnen zetten. De globaliteit zien wil zeggen dat men naar een financieringssysteem moeten evolueren dat de lat gelijk legt. Op die manier vervalt het bezwaar dat men aan de scholen gelijke eisen stelt inzake kosteloosheid en kostenbeheersing. Inmiddels wil hij echter niet wachten en wil hij reeds stappen zetten.

De onderwijsnetten zullen echter niet tevreden zijn met de voorgestelde lineaire stap. Het Gemeenschapsonderwijs zal hierover niet tevreden zijn, want dit gaat in tegen de 100/76-verhouding. Dit klopt vermits men een nieuwe verhouding van 100/77,6 krijgt. Het vrij onderwijs zal ontevreden zijn, want ze zullen wijzen op de aantrekkelijke situatie waarin een aantal scholen uit het officieel gesubsidieerd onderwijs zich bevinden.

De lineaire toekenning van middelen is bovendien een voorlopig verhaal vermits ze in het grote geheel van werkingsmiddelen zullen worden opgenomen.

– Studietoelagen vereenvoudigen en uitbreiden

De heer *Gilbert Van Baelen* wijst erop dat voor een schooltoelage vanaf het kleuteronderwijs registratie noodzakelijk is. Die registratie verloopt echter in het kleuteronderwijs zeer moeizaam.

Mevrouw *An Michiels* vindt het positief dat het studietoelagesysteem herzien wordt, zeker voor het secundair onderwijs. De minister wil niet te veel veranderen aan het toelagesysteem voor het hoger onderwijs omdat dat volgens hem behoorlijk functioneert. Mevrouw Michiels wil toch een belangrijk knelpunt dat vorig jaar aan bod kwam in een verzoekschrift, opnieuw aankaarten. Sommige mensen verdienen te weinig om in aanmerking te komen voor een toelage. Bij het verzoekschrift werd het voorbeeld van de landbouwersgezinnen gegeven. Worden hun dossiers ondertussen al geval per geval beoordeeld?

De heer *Jef Tavernier* is het met de minister eens als hij de studietoelagen voor secundair onderwijs en het zevende jaar TSO-BSO fors wil uitbreiden. Die richtingen werden voorheen, om besparingsredenen, stiefmoederlijk behandeld.

De spreker heeft meer bedenkingen bij het voorgestelde studietoelagesysteem voor het kleuter- en lager

onderwijs. Wat zal dat juist inhouden? Over welke bedragen zal het gaan? Zal het niet te veel bijkomende rompslomp veroorzaken? Hij is wel blij dat het secundair onderwijs voorrang krijgt. De eerste taak van de minister in het basisonderwijs is de middelen voor de kosteloosheid verhogen.

De heer Tavernier vond de rel tussen het federale en Vlaamse niveau over het toekennen van de schoolpremie in september ietwat vreemd. Het is voor hem duidelijk dat Vlaanderen verantwoordelijk is voor de kostenbeheersing in het onderwijs en de kosteloosheid van het basisonderwijs, en het federale niveau voor de kinderbijslag. Iedereen is het erover eens dat de kinderbijslagen verhoogd moeten worden. De schoolpremie is eigenlijk een verhoging van de kinderbijslag. De spreker kan begrijpen dat men bedenkingen heeft bij de formule – een jaarlijkse premie in plaats van gespreid over de verschillende maanden – en het tijdstip – een maand voor de gemeenteraadsverkiezingen. De federale overheid was echter wel bevoegd. De protesten van de Vlaamse minister van Onderwijs dat de schoolpremie een inbreuk was op zijn bevoegdheid en dat hij zelf een nieuw schooltoelagestelsel zou uitwerken, snijden geen hout. De spreker geeft wel toe dat de naam van de premie ongelukkig was.

– antwoord van de minister

De minister motiveert zijn selectieve benadering door aan te geven dat er onvoldoende budgettaire ruimte is voor universele maatregelen: men kan niet alle schoolactiviteiten kosteloos maken. Er zijn immers heel wat activiteiten die niet nodig zijn voor het bereiken van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, maar toch worden aangeboden. Hij beschikt ook niet over voldoende financiële middelen om alle kinderen een toelage te geven.

Hij ziet een opportuniteit in de invoering van een gezinsdossier inzake de schooltoelage dat automatisch geactiveerd wordt wanneer een kind uit een gezin met een bescheiden inkomen in het basisonderwijs komt. Hij overweegt om aan een dergelijk dossier een indicator te koppelen voor de financiering van de scholen in het kader van het nieuwe financieringsmodel voor het leerplichtonderwijs. Als men de GOK-indicatoren wil vervangen door meer stabiele indicatoren waarbij men niet werkt met bevragingen, maar eerder met databanken, zou een dergelijk gezinsdossier

een nuttige databank kunnen vormen voor leerlingenkenmerken die kunnen gebruikt worden als indicator om de financiering op te enten.

De minister antwoordt vervolgens op de vraag omtrent het niet in aanmerking komen van bepaalde gezinnen voor een studietoelage.

Hij weet dat er tijdens de afgelopen legislatuur een verzoekschrift werd ingediend door een landbouwer die door de toepassing van de KI-test niet in aanmerking kwam voor een studietoelage. Tijdens de bespreking van dit verzoekschrift werd het belang van de KI-test door de Commissie Onderwijs bijgetreden. Die test zorgt er voor dat de studietoelagen terecht komen bij de mensen voor wie ze bedoeld zijn. Toch werd vastgesteld dat de KI-test er in een zeer beperkt aantal gevallen, namelijk circa 14, toe leidt dat personen met een eerder beperkt inkomen uit de boot vallen omwille van hun kadastraal inkomen. In de memorie van toelichting bij het decreet op de studentenvoorzieningen stelde hij dat deze complementair en subsidiair zijn ten aanzien van de studiefinanciering. Voor studenten die – om één of andere reden – geen studiefinanciering kunnen ontvangen, kunnen de studentenvoorzieningen immers geval per geval de noden van die studenten nagaan. Op die wijze kunnen ze in discretie beslissen welke studenten zij financieel zullen ondersteunen.

Aanvullend bij de vragen bij de beleidsbrief maakt de minister een bedenking bij het advies van de VLOR. Zijn administratie heeft hem erop gewezen dat er zich voor wat de automatische toekenning van de studietoelagen betreft, heel wat problemen zouden stellen die in een nabije toekomst niet kunnen worden opgelost. De belangrijkste problemen hebben te maken met privacy en met gegevens die niet beschikbaar zijn via databanken hetgeen zou leiden tot persoonlijke bevragingen.

2.2.2. Financiering van het hoger onderwijs

– Een nieuw financieringssysteem voor hoger onderwijs

Mevrouw *Cathy Berx* merkt op dat op pagina 11 van de beleidsbrief de juiste extra bedragen voor de financiering van het leerplichtonderwijs vermeld staan. Voor het financieringssysteem van het hoger onderwijs is dit niet het geval. Wat is daar de reden van? Is het omdat die bedragen nog niet bekend

zijn? Of was het de bedoeling dat er geen bedragen stonden in de beleidsbrief en is men vergeten om de bedragen voor leerplichtonderwijs te schrappen? Kan de minister de ontbrekende bedragen aanvullen? Is het tijdsschema realistisch? Zal het gehaald worden? Hoe zal de minister dat doen? Is er een verband met eventuele veranderingen in het hoger onderwijs? Zal de minister nog voorstellen doen of wil hij dat het hoger onderwijs van onderuit vorm krijgt?

Mevrouw *Berx* vindt weinig terug over het verband tussen de financiering en de rationalisering. Wat is de procedure? Hoe zal de overheid dat sturen? Welke financiële middelen zullen de kosten van de rationalisering dekken?

De heer *Gilbert Van Baelen* zegt dat de minister over een periode van twee jaar 5,5 miljoen euro ter beschikking zal stellen voor de uitvoering van het fameuze artikel 136 van het Universiteitendecreet van 12 juni 1991. De spreker vreest dat die maatregel op middellange termijn zoveel is als dweilen met de kraan open. Als er niets verandert, zal het probleem zich over enkele jaren terug stellen. Het probleem heeft te maken met de manier waarop werkingsmiddelen gebruikt worden voor het bekostigen van de groepsverzekering in de vrije universiteiten. Sommige universiteiten hebben dat rechtlijnig proberen op te lossen. Andere hebben niets gedaan en hebben soms zelfs de afgelopen jaren vrij veel mensen op die werkingsmiddelen benoemd. In bepaalde gevallen gaat het om vrij hoge functies. Met een stijgende leeftijds-piramide doet dat de kosten om de gelijkschakeling via de groepsverzekering mogelijk te maken, alleen maar toenemen. Eigenlijk is dat ook een oneigenlijk gebruik van de middelen omdat het personeel dan niet op het vaste maar wel op het werkingskader benoemd werd.

Het komt erop neer dat wie de werkingsmiddelen voor de universiteiten op eigenlijke wijze heeft gebruikt, bestraft wordt in vergelijking met degenen die het anders deden. De heer *Van Baelen* vraagt dat de benoemingen door universiteiten op grond van de werkingsmiddelen in de plaats van het daarvoor voorziene kader, worden opgenomen als aandachtspunt in het nieuwe financieringsstelsel voor het hoger onderwijs.

– antwoord van de minister

Als antwoord op de vraag van mevrouw *Berx* naar de middelen die men uittrekt voor de financiering

van het hoger onderwijs, verwijst de *minister* naar het overzicht in “§8.2 Budgettaire implementatie” van de financieringsnota, pagina 36, die beschikbaar is op de onderwijswebsite. Daar staat in een tabel aangegeven hoe, jaar na jaar, middelen aan het budget worden toegevoegd. Op kruissnelheid, vanaf 2010, gaat het in totaal om 39,2 miljoen euro extra.

Daarnaast zijn er nog een aantal andere maatregelen die ervoor zullen zorgen dat het budget voor het hoger onderwijs in de komende jaren – zelfs bij een gelijk studentenaantal – met 10 percent toeneemt: cao's, de academisering, de lerarenopleiding.

Het nieuwe financieringssysteem zal onvermijdelijk een impact hebben op het hogeronderwijslandschap en dat is ook bewust zo bedoeld. Hij wil komen tot meer samenwerking en tot rationalisering waar hij reeds mee bezig is.

Hij verwijst daarbij naar de KUB-problematiek en de toekomstige structuur van het hogeronderwijslandschap in Brussel. Er zijn bovendien gesprekken aan de gang over Sint-Lukas Brussel. Ondertussen is er ook het akkoord KULeuven-UHasselt-UMaastricht, wat een heel andere context schept voor toenadering en samenwerking. Dit heeft ook al zijn vruchten afgeworpen in het dossier lerarenopleiding.

Het nieuwe financieringsmodel en de verhoging van middelen die daarmee gepaard gaan, moet een context zijn voor verdere stappen in het rationaliseringsproces. Dat zal een oefening zijn op basis van normen en parameters die decretaal worden bevestigd.

– *replieken*

Mevrouw *Cathy Berx* hoort in het antwoord van de minister dat een rationalisering kan gebeuren door een vorm van gezamenlijk aanbod waarbij een grote speler op het veld die kan realiseren door het onderwijs mee elders te gaan verzorgen. Concreet wordt het onderwijspotentieel aan de UHasselt mee gerealiseerd door docenten van de KULeuven. Zij vraagt zich af of deze manier wel de beste oplossing is.

– Stimulansen voor studentenvoorzieningen

De heer *Gilbert Van Baelen* heeft in de beleidsbrief gelezen dat de minister, met betrekking tot de studentenvoorzieningen, spontane samenwerking wil stimuleren. Als die niet tot stand komt, zal hij volgens de beleidsbrief “een manier zoeken om haar te organise-

ren of te bevorderen”. De heer Van Baelen weet hoe gevoelig dit ligt, maar hij wijst wel op de regionale overlegplatformen die decretaal zijn ingeschreven. Ofwel verandert men dat en voert men opnieuw het debat over de uiteenlopende toegang van studenten tot met publieke middelen gefinancierde voorzieningen in dezelfde stad of streek. Het lid vult nog aan dat hij de indruk heeft dat het bedrag van 5,5 miljoen euro voor artikel 136 uit het Universiteitendecreet en dat van twee keer 3,6 miljoen euro voor de studentenvoorzieningen elkaar enigszins moeten compenseren.

De heer *Jef Tavernier* heeft een soortgelijke opmerking en bevestigt de opmerking van de heer Van Baelen dat er decretaal opgelegde regionale overlegcomités moeten zijn. Als de fluwelen handschoen niet helpt, kan de minister een dwangmiddel als het financieringsmechanisme achter de hand houden, maar het kan niet dat een decretale bepaling door onwil niet uitgevoerd wordt.

Vervolgens brengt hij een andere zin uit het hoofdstuk ter sprake: “De berekeningswijzen van de sociale toelagen van de universiteiten en de hogescholen zullen tegen dan ook meer op elkaar moeten worden afgestemd en nauwer moeten aansluiten op de mechanismen in de nieuwe financiering van het hoger onderwijs.” Hij vindt die aansluiting gevaarlijk, want de financiering van het hoger onderwijs zelf en die van de sociale voorzieningen moeten gebaseerd worden op verschillende criteria. Beide hebben een specifieke finaliteit.

Mevrouw *Marie-Rose Morel* heeft het over de specifieke maatregelen die stuvo's en sovo's kunnen nemen ter ondersteuning van bepaalde doelgroepen. Welke doelgroepen bedoelt de minister? Hoe gaat die regelgeving precies werken? Wat zijn de middelen? Zal aan het voorgeschreven beleidsplan een resultaatsverbinding worden toegevoegd? Wordt de uitvoering van de plannen geëvalueerd – met eventuele financiële gevolgen – of zijn ze vrijblijvend? Kan men financiële of andere druk uitoefenen op onwil tot samenwerking? Het lid wil verduidelijking op die punten.

– *antwoord van de minister*

De *minister* stelt dat het decreet van 30 april 2004 inderdaad bepaalt dat de studentenvoorzieningen binnen de verschillende regio's, zoals vast te stellen door de Vlaamse Regering op advies van de koeplets, een regionaal overlegcomité moeten oprichten,

waarin vertegenwoordigers van de in de regio aanwezige besturen van studentenvoorzieningen zeten. Het overlegcomité heeft, luidens het decreet, als belangrijkste taak om tot raamovereenkomsten tussen de verschillende studentenvoorzieningen te komen met betrekking tot de universele dienstverlening, zoals bijvoorbeeld de studentenrestaurants. Over die raamovereenkomsten en universele voorzieningen moet het regionaal overlegcomité uiteraard ook op regelmatige basis overleg plegen. Ten slotte voorziet het decreet in een halfjaarlijks overleg op Vlaams niveau tussen de verschillende regionale overlegcomités.

De minister geeft toe dat hij twijfels heeft bij een klakkeloze uitvoering van deze passage uit het decreet. Dat heeft ten dele te maken met het revanchisme ten aanzien van de associatievorming dat hij tussen de regels meent te lezen: dat proces is niet gelopen zoals sommigen het gewenst hadden, en dus wordt hier bij de studentenvoorzieningen alsnog gedaan waarvoor het in het structuurdecreet te laat was. In zo een verhaal wenst hij niet mee te stappen. Op die manier zou men terecht komen in strategische spelletjes en achterhoedegevechten.

Als hij uitdrukkelijk ‘ten dele’ vermeldde, heeft dat te maken met het feit dat hij ook erkent dat er een zeer nobele doelstelling achter deze paragraaf uit het decreet schuilt, met name precies het garanderen van een gelijke behandeling van studenten inzake sociale voorzieningen, ongeacht de instelling die zij gekozen hebben en ongeacht de associatiekeuze die hun instelling gemaakt heeft. Regionale samenwerking kan een goed en in een aantal gevallen wellicht zelfs noodzakelijk instrument zijn om die gelijke en gelijkwaardige toegang tot de sociale voorzieningen te garanderen. Hij wil dat zeker aanmoedigen en heeft er ook specifiek aandacht voor gevraagd bij de opmaak van de beheersovereenkomsten en de beleidsplannen die de studentenvoorzieningen en de sovo's vorig jaar voor het eerst hebben moeten indienen.

Op basis van de beheersovereenkomsten en de beleidsplannen heeft de minister kunnen vaststellen dat dergelijke samenwerking op vele plaatsen al leeft, of dat er minstens al een belangrijke aanzet toe is. Quartier Latin is het Brusselse voorbeeld dat gekend is en dat ondertussen heel wat meer doet dan een gezamenlijk beleid inzake huisvesting voeren. In verschillende Vlaamse steden vinden externe partners,

hogescholen, universiteiten en de lokale overheid mekaar voor de verbetering van de mobiliteit van de studenten.

Die spontane samenwerking van onderuit doet de minister eraan twifelen of men dat ene model van het decreet moeten opleggen. Hij wil de goede initiatieven op het terrein niet doorkruisen met van overheidswege opgelegde maatregelen die uiteindelijk hetzelfde beogen. Hij betwijfelt of een nauwgezette uitvoering van deze paragraaf uit het decreet voor die initiatieven veel meerwaarde kan bieden. Waar de partners elkaar gevonden hebben, lijkt hem niet meteen nood te zijn aan nog eens een structuur daarbovenop. Het omgekeerde geldt trouwens ook: waar men elkaar niet wil vinden, biedt een opgelegd regionaal platform niet noodzakelijk veel beterschap.

Het wordt een beetje kunstmatig om regionale samenwerking op te leggen op locaties waar maar één hogeschool is, of zelfs maar een vestiging van een hogeschool. Voor Tielt, Vorselaar, Diest of Aalst is de vraag naar samenwerking wellicht anders dan voor Brussel, Antwerpen, Gent en Hasselt.

Uit zijn antwoord mag men niet afleiden dat hij geen regionale samenwerking wil. Hij heeft al aangegeven dat hij regionale samenwerking als een goed – in een aantal gevallen – zelfs noodzakelijk instrument beschouwt om alle studenten een gelijke en gelijkwaardige toegang tot de sociale voorzieningen te garanderen. Maar het opleggen van een uniform en ook wel wat formalistisch model van bovenaf lijkt hem niet de meest aangewezen manier om die doelstelling te verwezenlijken.

De minister is van mening dat men een meer wezenlijke bijdrage kan leveren door op basis van de beleidsplannen en de jaarverslagen van de studentenvoorzieningen en de sovo's in kaart te brengen waar en in welke mate regionaal wordt samengewerkt en waar zich problemen voordoen. Blijkt dat die samenwerking op sommige plaatsen moeilijk of niet van de grond komt, dan wil hij zoeken naar manieren om ze te organiseren of te bevorderen, ze desnoods op te leggen.

De studenten zitten zelf inmiddels mee op de eerste rij als het om regionale samenwerking gaat: zij bezetten de helft van het bestuur van de sovo's en studentenvoorzieningen.

Ten slotte merkt de minister op dat hij een niet onbelangrijke randvoorwaarde voor het regionale overleg aan het invullen is: de gelijke financiering van de hogescholen ten opzichte van de universiteiten.

– *replieken*

De heer *Gilbert Van Baelen* laat in ieder geval de uitspraak van de minister dat er een vorm van revanchisme gemoeid was bij de vorming van de associaties, voor zijn rekening. Voor het overige is hij het eens met de minister.

De associaties waren een element van macht vanwege de instellingen. De regionale overlegplatforms zijn er gekomen voor de student die zich inschrijft aan een hogeschool of aan een universiteit, die moet vaststellen dat afhankelijk van het behoren tot een associatie de studentenvoorzieningen een duidelijk financieel verschil kunnen maken. Er waren volgens hem geen strategische spelletjes om het overlegplatform in het decreet op te nemen. Het is juist door dit in het decreet in te schrijven, dat men strategische spelletjes van associaties wilde vermijden.

Hij herinnert zich niet dat men bij het inschrijven van de regionale overlegplatforms een model van bovenaf wilde opleggen. De bedoeling was dat men op lokaal vlak samen aan tafel zou gaan zitten en alles in kaart zou brengen. Bij sommigen lukt dat, bij anderen niet omdat een aantal partners weigeren aan tafel te gaan zitten. Uitgangspunt hiervan was het belang van de student: het waarborgen van de gelijke kansen van de student op het moment dat die zich inschrijft in een instelling ongeacht tot welke associatie die behoort. Hij betreurt dan ook vooral naar de student toe dat twee jaar na de decretale inschrijving, dat overlegmodel in vraag wordt gesteld.

De heer *Jef Tavernier* sluit zich aan bij de argumentatie van de heer Van Baelen. De sector van de studentenvoorzieningen is een sector bij uitstek waar men reeds langere tijd geleden over de netten heen experimenteel samenwerking heeft opgezet. Het zou een stap achteruit zijn, indien men dit zou loslaten. Een student heeft bij het gebruik maken van de studentenvoorzieningen er geen enkele boodschap aan dat hij behoort tot die of die associatie.

De heer *Ludo Sannen* wijst erop dat de regionale overlegplatforms met een bepaalde bedoeling in het structuurdecreet werden opgenomen. Hij gaat met de heer Van Baelen akkoord dat die doelstelling overeind moet blijven.

Hij is het ermee eens dat lokale initiatieven aangevoerd moeten worden, maar dat de bedoeling voor ogen moet gehouden worden. Als studenten op eenzelfde campus op twee plaatsen naar een studentenrestaurant kunnen, zouden zij in beide moeten terecht kunnen aan eenzelfde prijs. Het gaat ten slotte om sociale voordelen die nooit aangewend mogen worden om andere schoolpolitieke doelstellingen te realiseren of af te dwingen. Het is daarom logisch dat middelen die op regionaal niveau worden aangewend, ter beschikking moeten gesteld worden van alle studenten van die regio, ongeacht de instelling waar men ingeschreven is.

Het is zijns inziens nodig dat dit op een of andere manier afdwingbaar wordt gemaakt en niet overgelaten wordt aan het lokale vrijblijvende initiatief.

De *minister* is het eens met de doelstelling zoals geformuleerd door de heer Sannen. Het is niet de bedoeling dat initiatieven die bottom-up groeien, verloren zouden gaan of zouden worden afgestopt. Hij is van mening dat men het model van regionaal overlegplatform zoals dit is opgenomen in het decreet, niet overal en volledig moet opleggen.

2.2.3. *Financiering van het volwassenenonderwijs*

Mevrouw *Cathy Berx* merkt dat niet gerept wordt over de inschrijvingsgelden binnen het volwassenenonderwijs, noch over de hoogte ervan, noch over de eventuele differentiatie of over de vergelijking met andere landen. Differentiatie voor NT2 en algemene vorming lijken haar nochtans logisch, maar misschien ook naargelang men een eerste cursus of veeleer een reeks opeenvolgende cursussen volgt. Het lid wil ook weten of er sprake zal zijn van een soort compensatie- of solidariteitsfonds voor gedeerde inschrijvingsgelden en of dat geld dan zal beschouwd worden als werkmiddelen of puur als compensatie.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt met betrekking tot de inschrijvingsgelden voor het volwassenenonderwijs dat hij tot een meer eenvoudig en rechtszeker systeem met een genuanceerde vrijstellingenpolitiek wil komen waarbij er in plaats van twee nuanceringen, drie zullen zijn: geen, gedeeltelijke en volledige vrijstelling. Hij is tevens van mening dat men bepaalde cursisten meer inschrijvingsgeld mag vragen. Een zeer grote groep schrijft zich in, maar haakt later af. Daarmee wil hij hen meer responsabiliseren. Het

debat hierover in de Vlaamse Regering moet nog gevoerd worden.

– replieken

Mevrouw *Cathy Berx* is het eens met de voorstellen van de minister, maar vraagt of er ook geen rekening kan gehouden worden met het feit dat bepaalde cursisten zich jaar na jaar voor de meest uiteenlopende opleidingen inschrijven.

De *minister* antwoordt dat het niet eenvoudig is om op basis van de databestanden een controlesysteem op te zetten waarbij men over alle CVO's een matching zou kunnen uitvoeren. Een ander idee voor het verhogen van de inschrijvingsgelden is volgens hem dat men een onderscheid moet maken tussen cursisten die een korte opleiding volgen zonder diploma-finaliteit en cursisten die een lange opleiding volgen met een professionele gerichtheid. Hij wenst een tegemoetkoming in te voeren voor diplomagerichte langlopende trajecten en volgehouden inspanningen belonen.

De heer *Ludo Sannen* merkt op dat de minister ooit het voorstel heeft gedaan om een premie te geven bij het behalen van een diploma bij een CVO. De andere piste, namelijk om in een tussenkomst te voorzien bij de inschrijving, is volgens hem relevanter en motiverender voor de cursist. Als men de middelen pas bij het behalen van het diploma zou geven, zoals een premie, dan motiveert men minder dan wanneer men die middelen zou geven tijdens het studieproces zelf.

De *minister* gaat akkoord met de heer Sannen, maar stelt dat er zich wel een probleem stelt van implementatie. Hij wil een onderscheid maken tussen cursisten die een volgehouden inspanning doen en die dat niet doen. Veel mensen in het volwassenenonderwijs hebben echter geen enkele druk om de inspanning vol te houden. Daarom wil hij een stimulans inbouwen.

De heer *Gilbert Van Baelen* brengt aan dat de groep cursisten die een langdurige en diplomagerichte opleiding volgen en een stimulans zouden moeten krijgen, zeer divers is. Er zijn mensen die via allerlei systemen reeds een tegemoetkoming krijgen, bijvoorbeeld via hun werkgever. Als de minister een stimulans wil inbouwen, moet hij ermee rekening houden dat de meeste afhakers vrij snel afhaken, namelijk bij de overgang van de eerste naar de tweede of van de tweede naar de derde module. Nadien houdt men meestal de opleiding vol.

2.3. *Beleidsvoerend vermogen van scholen versterken*

2.3.1. *Verdere professionalisering van de schoolleiding*

Mevrouw *An Michiels* leest in de beleidsbrief dat het mandaatsysteem voor directeurs niet kon geregeld worden via CAO VIII. In de plaats daarvan gebeurt het via de bestaande decreten rechtspositie. Zij vraagt hoe de minister dat mandaatsysteem precies ziet.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* vraagt of het mandaatsysteem voor zowel het basis- als het secundair onderwijs zal gelden.

Mevrouw *Kathleen Helsen* zegt dat de minister het mandaatsysteem wil opnemen in de decreten over de rechtspositie. Is dat realistisch? Bij de laatste cao-besprekingen was er immers geen consensus over dat systeem.

De heer *Robert Voorhamme* herinnert aan de omstandigheden waarin CAO VIII tot stand kwam. Hij pleit voor een evaluatie van de op het terrein controversiële invoering van de inkomensverhoging volgens de schoolgrootte voor de schooldirecteurs. Die kan immers gevolgen hebben voor de herstructurering van het schoollandschap. Hij wil perverse effecten vermijden, zoals de onmogelijkheid om nog iemand te kunnen vinden om een school die door slecht bestuur beneden de norm bleef, er weer bovenop te helpen. Zo iemand wordt dan immers financieel gestraft als hij van een grotere school komt. En dat kan dan ongewenste herstructureringen tot gevolg hebben. Daarom pleit hij voor een eventuele herziening.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* sluit zich hierbij aan. Zij heeft in dit kader vragen bij de bezoldiging van een directeur met diverse vestigingsplaatsen. Die manier van werken vergt de nodige tijd en leidt tot een andere taakbelasting dan een directeur met één vestigingsplaats.

Zij verwijst daarnaast naar het advies van de VLOR bij de beleidsbrief waar die stelt dat een professionaliseringsbeleid voor schoolbestuurders een noodzaak is. De VLOR stelt nog dat dit zeker geldt in het kader van een vergroting van het beleidsvoerend vermogen van scholen, een toenemende juridisering van verhoudingen en groeiende financiële verantwoordelijkheden. Zij vraagt wat men hieromtrent in de komende jaren mag verwachten.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de decreten rechtpositie waarop de invoering van het mandaatsysteem zal steunen, de invoering mogelijk maakt in alle onderwijsniveaus, ook in het basisonderwijs. Hij zal een uitvoeringsbesluit hiervoor voorbereiden.

Voor wat de professionalisering van de schoolbestuurders betreft, antwoordt de minister dat dit een legitieme vraag is. Hij is voorstander van vorming of nascholing en beseft dat daaraan budgettaire middelen verbonden zijn. Alhoewel hij hier geen budget heeft voor voorzien, zal hij in de meerjarenbegroting zoeken naar middelen om hieraan tegemoet te komen.

2.3.2. *Verdere groei naar echte scholengemeenschappen*

– Basis- en secundair onderwijs

Mevrouw *Kathleen Helsen* zegt dat de minister scholen wil stimuleren om toe te treden tot scholengemeenschappen. Nogal wat basisscholen kiezen ervoor om niet toe te treden tot een scholengemeenschap omdat de financiële stimuli niet opwegen tegen de extra inspanningen die ze moeten leveren voor onder meer overleg. Welke scholen zijn nog niet toegetreden tot een scholengemeenschap? Welk effect op het beleidsvoerend vermogen ondervinden de kleine scholen die niet toetreden? De spreker vindt het belangrijk om die evoluties goed te volgen.

– Deeltijds Kunstonderwijs

Mevrouw *Kathleen Helsen* heeft begrepen dat de minister de samenwerkingsverbanden in het deeltijds kunstonderwijs wil versterken. Hij wil ook meer autonomie verlenen aan de inrichtende machten en de instellingen voor wat de programmering betreft. Hoe ruim ziet de minister dit? Zij wijst erop dat de gemeentebesturen als inrichtende machten rekening moeten houden met een strakke reglementering voor de oprichting van filialen. Wordt ook die aangepast?

– *antwoord van de minister*

Het is de bedoeling van de *minister* om samenwerking in deeltijds kunstonderwijs zowel op het lokaal als het regionaal vlak te versterken.

Onder lokale samenwerking verstaat hij de samenwerking tussen de academie voor beeldende kunst

en de academie voor muziek, woordkunst en dans in eenzelfde stad, of de samenwerking tussen een academie en haar filialen in de buurgemeenten.

De huidige regelgeving zorgt volgens hem voor een scherpe tweedeling tussen de sectoren podiumkunsten en beeldende kunst. Op dit moment is het niet mogelijk om in een instelling voor muziek, woord en dans ook beeldende kunst te organiseren en omgekeerd. Via de constructie van de ‘kunstschool’ waarbij alle studierichtingen in één instelling kunnen aangeboden worden, wil hij inrichtende machten de kans geven het aanbod in hun gemeentes te herschikken. Een filiaal muziek en woordkunst kan op die manier aansluiten bij een instelling voor beeldende kunst in dezelfde gemeente en omgekeerd kan een filiaal beeldende kunst aansluiten bij een instelling muziek, woordkunst en dans. De inrichtende macht – dit is voor 90 percent van de academies is dit een gemeentebestuur – kan dan heel het DKO op haar grondgebied beheren. Uiteraard moeten de gemeenten zelf de lokale situatie inschatten en afwegen of een groepering van het aanbod per sector of per gemeente het meest werkbaar is.

Naast de lokale samenwerking ziet de minister ook samenwerking mogelijk in grotere regionale gehelen. De directies worden geconfronteerd met diverse uitdagingen: inhoudelijke en pedagogische vernieuwing, complexe personeels- en organisatieregulering, coördinatie van administratieve taken. De academies moeten rekening houden met diverse actoren in het onderwijs- en culturele veld. De vraag naar een beleidskader is daardoor al geruime tijd hoorbaar in de sector. Academies die in grotere gehelen samenwerken, hebben de mogelijkheid om personeelsleden – directies, leerkrachten – in bepaalde zaken expertise te laten opbouwen die voor meer scholen bruikbaar is. Het is belangrijk om samenwerkingsverbanden zo te definiëren dat ze voldoende schaalgrootte bereiken, maar tegelijk beheersbaar blijven. Anders dan in basis- en secundair onderwijs liggen de academies meestal niet in elkaars onmiddellijke nabijheid. Ook het feit dat academies tot verschillende gemeenten en dus verschillende inrichtende machten behoren, maakt het vinden van een geschikte samenwerkingsvorm moeilijk.

In tegenstelling tot basis- en secundair onderwijs is het onderwijslandschap voor deeltijds kunstonderwijs nog niet helemaal ingevuld. In een aantal gebieden zijn er nog blinde vlekken. Op een regionaal niveau kunnen academies afstemmen over het rationeel invullen van het landschap. Ze kunnen overleggen waar welk aanbod nodig is en vanuit dat

perspectief de inplanting van nieuwe of uitbouw van bestaande filialen in de regio bekijken. Ook het opleidingsaanbod, bijvoorbeeld waar welk instrument of atelier, kan complementair opgevat worden. Het is daarbij de bedoeling dat de instellingen hun autonomie behouden. De overheid zal incentives geven, niet verplichten, net zoals in de andere onderwijsniveaus.

Uiteraard zal de overheid nog wel richtinggevende principes moeten blijven opleggen met betrekking tot programmatie en rationalisatie. Het is budgettair niet haalbaar om in alle gemeenten een volledig uitgebouwde structuur van lagere, middelbare tot hogere graad te voorzien. Anderzijds zijn de huidige programmatie- en rationalisatienormen zo streng dat zij voor een aantal gemeenten niet haalbaar zijn.

De minister wil zoeken naar een systeem van relatieve normen waarbij op basis van het profiel van de gemeente, zoals bevolkingsaantal of centrumfunctie, andere normen en mogelijkheden gelden. In een kleine gemeente moeten de jongste leerlingen van zes tot twaalf jaar wel algemeen beeldende vorming kunnen volgen, maar voor de middelbare graad moeten ze zich verplaatsen naar de hoofdinstelling van de academie of een ander groter filiaal.

2.3.3. *Meer autonomie voor gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs*

De heer *Gilbert Van Baelen* is blij dat de minister een oplossing voor de Hogere Zeevaartschool belooft. Is het samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap, waar de minister naar streeft, een voorwaarde voor een decretale regeling? En wat als dat akkoord om financiële redenen niet tot stand komt? Wat met de Franstalige afdeling in dat geval?

Mevrouw *Marie-Rose Morel* juicht toe dat hard gewerkt wordt aan een oplossing sui generis voor de Hogere Zeevaartschool. Gaat de samenwerking inderdaad over geld, zoals de heer Van Baelen suggereert? Of is zij louter praktisch? Zij merkt ook op dat het budget haar nogal krap lijkt om dat allemaal uit te voeren.

2.3.4. *Participatie*

De heer *Gilbert Van Baelen* leest in de beleidsbrief dat een participatiebarometer werd ontwikkeld om de participatie aan het schoolbeleid te peilen. Hij wil

weten door wie. Was dat niet beter gebeurd door het nog steeds ontbrekende maar volgens het lid nuttige expertisecentrum? Welke actoren spelen een rol in de participatiebarometer?

Mevrouw *Kathleen Helsen* en de heer *Jef Tavernier* hebben dezelfde vraag: wat moeten zij zich bij de participatiebarometer voorstellen?

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat een onderzoeksploeg onder leiding van Peter Van Petegem en Paul Mahieu een instrument uitwerkte om de participatie van leerkrachten en ouders aan het schoolbeleid te meten. Ze moesten dit instrument compatibel maken met het instrument om leerlingenparticipatie in kaart te brengen dat onderzoekers onder leiding van Mark Elchardus eerder hebben uitgewerkt. Beide instrumenten laten toe op macroniveau een beeld te krijgen van de lokale participatie in basis- en secundaire scholen en de evolutie over de jaren heen op te volgen. De instrumenten voor leerkrachten en ouders zijn zodanig opgesteld dat ze ook door individuele scholen kunnen worden gebruikt om de participatie van die groepen aan het schoolbeleid in kaart te brengen.

De onderzoekers hanteerden een zeer ruime definitie van participatie gaande van communicatie, over alle mogelijke vormen van informele participatie tot en met de formele structuren. De instrumenten zullen worden gebruikt om de implementatie van het participatiedecreet te evalueren.

De geplande bevraging bij een ad-random gekozen aantal basis- en secundaire scholen en de macrobevraging die door de onderzoekers reeds is uitgevoerd, geeft informatie over wie participeert, waarover, in welke mate en hoe. Er wordt onder meer gepeild naar hun motivatie, hun tevredenheid, hun actuele graad van inspraak rond diverse onderwerpen enzovoort. Dit alles wordt getoetst aan persoons- en schoolkenmerken.

Naast deze geplande macrobevraging is er ook de medewerking van de inspectie gevraagd. De inspectie peilt nu reeds in de context van het algemeen schoolbeleid naar het participatief schoolklimaat. De inspectie basis- en secundair onderwijs doen dit elk vanuit een eigen indicatorenset rekening houdend met de specifieke context van een basis- of van een secundaire school. De inspectiediensten voor basis- en secundair onderwijs voeren allebei bevragingen door

en toetsen dit tijdens de doorlichting. Een beschrijving van de resultaten ervan is terug te vinden doorheen het doorlichtingsverslag. Bijkomend zullen zij in 2007 extra aandacht besteden aan participatie op school. In overleg met de administratie werd een leidraad opgesteld. Daarmee gaat de inspectie na of de decretaal opgelegde participatieorganen al of niet worden opgericht en of ze rechtsgeldig samengesteld zijn, of ze democratisch zijn opgericht en of ze geraadpleegd worden over die thema's die decretaal zijn bepaald, zoals bijvoorbeeld over de bijdrageregeling ouders of extra-murosactiviteiten.

– *replieken*

Mevrouw *Cathy Berx* verwijst naar het advies van de VLOR waar die stelt dat de participatiebarometer als instrument voldoende ruimte moet laten voor alternatieve benaderingen van participatie. Zij kan uit het antwoord van de minister niet afleiden of hij dit genegen is.

2.3.5. Verantwoording en verstrekken van beleidsrelevante informatie

– Economische boekhouding

– Verantwoording in het hoger onderwijs

De beleidsbrief stelt dat de voorschriften voor de boekhouding en de jaarrekeningen van de hogescholen tijdens het komende werkjaar aan de nieuwe vzw-wetgeving zullen worden aangepast. Mevrouw *Marie-Rose Morel* vraagt of dat geen boekhoudkundige problemen zal opleveren aangezien die nieuwe regeling al vanaf 1 januari 2007 geldt.

De heer *Jef Tavernier* vraagt in welke mate de boekhoudkundige regels tussen de onderwijskoepels verschillen. Waarin ziet precies de specificiteit? Hij herinnert eraan dat de minister zelf het onderzoek daarnaar naar de koepels doorschoof maar ook beloofde op het correcte verloop toe te zien. Was het uiteindelijk de moeite om afwijkingen toe te staan?

– *antwoord van de minister*

Als antwoord op de vraag van *Tavernier* over de economische boekhouding, herhaalt de *minister* dat hij ervoor opteerde om de uitwerking van een boekhoudmodel over te laten aan de representatieve verenigingen van de schoolbesturen/inrichtende machten.

Bij het voeren van een economische boekhouding is van belang dat de verplichtingen zoals onder meer bepaald in de vzw-wetgeving, nageleefd worden. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur om aan die verplichtingen te voldoen. Het Beleidsdomein Onderwijs & Vorming ziet erop toe dat de scholen/schoolbesturen de werkingsmiddelen verantwoorden. De keuze van de methode van verantwoording is vrij, voor zover de naleving van de wettelijke verplichtingen kan nagegaan worden.

Indien meer informatie gewenst is dan uit deze verantwoordingen kan afgeleid worden, kan de Nationale Bank gevraagd worden een sectoranalyse te doen. De minister vindt het niet tot zijn bevoegdheid behorende om een analyse te maken van de wijze waarop men de economische boekhouding toepast.

– *replieken*

De heer *Jef Tavernier* is van mening dat het antwoord van de minister niet voldoet. Daarom kondigt hij een schriftelijke vraag aan over dit onderwerp. De *minister* gaat hiermee akkoord.

– Peilingen als informatierijke omgeving voor scholen

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* heeft een dubbel gevoel bij de peilingen als informatierijke omgeving voor scholen. Zij zijn enerzijds zeer belangrijk, maar de vraag is of ze een keuze blijven: behoudt men de autonomie om ze al dan niet te aanvaarden? Als er breed gaat gecommuniceerd worden over de resultaten, krijgt men dan zoiets als rankings? Daar heeft zij bedenkingen bij. Zij heeft dezelfde vraag bij het voornemen om de leraren aan te zetten om de resultaten te analyseren, te zoeken naar mogelijkheden om de goede resultaten te bestendigen en de zwakke punten aan te pakken: wat met de autonomie van de scholen?

– *antwoord van de minister*

In verband met de peilingen stelt de *minister* mevrouw *Van Kerrebroeck* gerust dat het geenszins de bedoeling is hiermee rankings van scholen op te stellen. De peilingen gebeuren op basis van een aselechte steekproef van scholen. Op macroniveau worden de resultaten van de scholen anoniem en geaggregeerd weergegeven. Met de onderzoeksploeg verantwoordelijk voor de peilingen sprak hij af dat ze hun analyses verrijken met school- en leerlingenkenmerken. Op

die wijze hoopt hij meer gefundeerde uitspraken te kunnen doen over de verschillen in leerlingenprestaties die uit de peilingen blijken en die ook betekenisvol zijn voor scholen die niet in de steekproef zitten, maar zich herkennen in de bepaalde schoolprofielen op basis van school- en leerlingenkenmerken. Peilingen kunnen een gevaar inhouden voor sluipnormering en teaching to the test indien ze geïsoleerd worden gebruikt. Door de peilingen te integreren in een heel systeem van kwaliteitszorg werkt men dit oneigenlijk gebruik van peilingen tegen.

Peilingen houden volgens de minister geen gevaar in voor de autonomie van de scholen. Integendeel zelfs, peilingen kunnen het beleidsvoerend vermogen en dus de autonomie van de scholen versterken. Met de peilingen en vooral de feedback daarover die hij scholen wil geven, krijgen scholen een beeld van de prestaties die ze met hun leerlingen neerzetten in vergelijking met andere scholen in een gelijkaardige situatie en met gelijkaardige leerlingen. De paralleltoetsen die hij de scholen binnenkort zal kunnen aanbieden, geven hen ook de mogelijkheid om zelf na te gaan wat de prestaties van hun leerlingen zijn. Met de peilingen reikt hij scholen een spiegel aan. Daarmee wil hij de scholen voor hun verantwoordelijkheid plaatsen en hen aanzetten eventueel op zoek te gaan naar mogelijkheden om de leerlingenprestaties te verbeteren.

– *replieken*

Mevrouw *Cathy Berx* herhaalt dat haar fractie bij de peilingtoetsen geweest heeft op het risico voor een ranking. Het is misschien niet de bedoeling tot rankings te komen, maar of men hiertoe zal komen is afhankelijk van de externe communicatie over de resultaten van de peilingtoetsen. Zullen externen hier kennis van kunnen nemen of niet?

Ook de VLOR merkt in zijn advies op dat een dergelijke peilingtoets een oneigenlijk centraal examen zou kunnen worden. Is deze vrees gegrond?

De *minister* repliceert dat de vrees dat men naar een centraal examensysteem zou gaan, onterecht is. Hij merkt verder op dat de publiciteit van alles wat samenhangt met de doorlichtingen, het nodige denkwerk vergt. Doorlichtingsverslagen zijn voorwerp van openbaarheid van bestuur. Als men ter ondersteuning van de doorlichting op een meer gedifferentieerde manier risicoanalyses zal maken met cijfermatige gegevens, rijst de vraag wat er zal gebeuren als men de scholen hierover inlicht en zij zelf via parallelproe-

ven resultaten zullen kunnen beoordelen. Met die vraag mag men volgens de minister niet lichtzinnig omgaan.

Als voorbeeld haalt hij de gesprekken aan van de inspecties met het schoolteam tijdens een doorlichting. Die gesprekken worden niet gepubliceerd. Er is dus een hoop achtergrondkennis die niet geformaliseerd wordt en daardoor ook niet publiceerbaar is. Met de peilingtoetsen komt men in een meer complex debat vermits men gaat kwantificeren en stockeren. Hij wil hier persoonlijk zeer voorzichtig mee omgaan vermits scholen anders kwetsbaar kunnen worden en ontmoedigd worden om zelf in de spiegel te kijken. Hij is hier echter nog niet uit en wil hieromtrent nog verder denkwerk verrichten.

2.3.6. Scholen in hun kwaliteit ondersteunen

Mevrouw *Cathy Berx* wil weten of het overkoepelende concept voor de ondersteuning van het kwaliteitsbeleid iets nieuws is. Of wordt gerefereerd aan het samenwerkingsverband tussen de pedagogische begeleidingsdiensten?

Is de minister van oordeel dat de steunpunten die laatste moeten ondersteunen of kunnen zij dat ook rechtstreeks met de scholen doen?

Mevrouw *Linda Vissers* stelt de rol van de ondersteunende diensten bij een negatieve beoordeling in vraag. Om wat te doen, vraagt zij zich af. Zij wijst op het veel voorkomende voorstel om ziektedagen op te nemen in afwachting van het pensioen. Indien men hier niet op ingaat krijgt men een evaluatieverslag met een onvoldoende. En zullen alle leerkrachten op dezelfde manier ondersteund worden?

Mevrouw *Kathleen Helsen* heeft in de beleidsbrief gelezen dat wordt gekozen voor een vereenvoudiging van de inspectie van de CLB's. Is de basisoptie al helemaal uitgeklaard bij de betrokkenen? En welke externe deskundigen worden precies betrokken? Het lid vindt dat van groot belang gezien de onafhankelijke positie van de CLB's ten opzichte van de scholen en de brug die zij slaan tussen welzijn en onderwijs.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat bepaalde aspecten van het decreet inspectie en begeleiding dat dateert van 1991, aan herziening toe zijn. Samen met de pedagogische begeleidingsdiensten wil hij nagaan hoe men

de onderwijskwaliteit nauwer zou kunnen monitoren en scholen op het pad zetten van een verbetertraject. Sommige scholen krijgen na een doorlichting ofwel een positief advies, beperkt in de tijd met een reeks opmerkingen. Bij een follow-upbezoek wordt dan door de inspectie nagekeken of er vooruitgang is geboekt. Een zwaardere sanctie is meteen het negatief advies en met ingang van het schooljaar erop, graduele sluiting van een – deel van een – onderwijsinstelling. Het ware nuttig dat tussen beide sancties een extra mogelijkheid toeliet scholen te verplichten zich bij hun verbetertraject te laten begeleiden, in de eerste plaats door de eigen pedagogische begeleidingsdienst. Het kan gaan om punctuele tekorten voor bepaalde vakken of vakoverstijgende gebieden maar evenzeer om aspecten die met beleidsvoerend vermogen van de school als geheel te maken hebben.

Met respect voor de vrijheid die de scholen en hun vertegenwoordigende instanties toekomt, wil hij afspraken maken, ervoor zorgend dat de doelen van zowel pedagogische begeleidingsdiensten als overheid voor dit specifieke doel met elkaar sporen. Ongetwijfeld zal effect op het terrein dan des te doelmatiger zijn.

Deze herziening zal ook toelaten de activiteiten van de diverse steunpunten en van de pedagogische begeleidingsdiensten op elkaar af te stemmen. Vandaag werken die te los van elkaar. Ook de relatie tussen nascholing en pedagogische begeleiding kan een aandachtspunt zijn.

2.4. Loopbanen van leraren

2.4.1. Lerarenopleiding en professionalisering

Mevrouw *Marie-Rose Morel* herhaalt de vraag om voor leraren die via de zij-instroom tewerkgesteld worden, en dus uit het onderwijs zijn gestapt om daarna terug te keren, ook de anciënniteit uit de andere job(s) te laten meetellen. Dat is een suggestie van vele vakorganisaties.

2.4.2. Permanente professionalisering

– Meer middelen voor nascholing

Mevrouw *Kathleen Helsen* informeert of ook na 2007 middelen voor nascholing naar leerzorg zullen gaan. Dat dossier heeft extra input nodig. Zij wil ook weten

of de middelen naar de CLB's of de scholen zullen gaan of naar beide.

Mevrouw *An Michiels* wil weten hoe men concreet de thema's bekend gaat maken en projecten zal selecteren voor de nascholing op initiatief van de overheid. Gaat men daarbij rekening houden met de behoeften van de scholen waarvoor zij moeilijk nascholing kunnen vinden? Zij geeft hoogbegaafdheid als voorbeeld van een thema waarvoor men moeilijk vraaggestuurde nascholing vindt.

Mevrouw *Cathy Berx* wijst de minister erop dat al meermaals naar aanleiding van het PISA-rapport is gezegd dat leerkrachten versterkt moeten worden als ze les moeten geven in een veranderende en verkleurende samenleving en dus aan kinderen met sterk uiteenlopende achtergronden. Ze wil weten of binnen de opleidingen en de nascholing aandacht zal worden besteed aan die diversiteit.

– antwoord van de minister

De *minister* erkent de noodzaak van bijkomende investeringen in nascholing voor leerzorg. Op de voorstelling van de conceptnota in de VLOR werd de vraag gesteld of de oprichting van een 'commissie competentieontwikkeling' niet relevant zou zijn. Hierop heeft de minister positief gereageerd. De overheid zou een platform kunnen creëren waarvan de doelstelling is te komen tot een expertisenetwerk, geen expertisecentrum, waarbij de verschillende actoren die know-how hebben op de verschillende aspecten van leerzorg, mekaar kunnen vinden. Vertrekpunt zijn de initiële lerarenopleidingen en de banaba's buitengewoon onderwijs en zorgverbreding en remediërend leren. Er kan ook gedacht worden om de prioritaire nascholing te richten op leerzorg. Het overlegplatform zou het aanbod dan kunnen stroomlijnen. Voorbereidende contacten zullen op korte termijn gelegd worden om de piste van zo'n commissie verder te verkennen en te concretiseren.

– replieken

Mevrouw *Cathy Berx* merkt op dat er inzake nascholing een evenwicht moet worden gevonden tussen centrale sturing en het beleidsvoerend vermogen van de scholen waarbij zij zelf kunnen bepalen welke nascholing voor hen belangrijk is. Dit kan sterk afhankelijk zijn van de plaats waar een school gelegen is.

De *minister* wil een beter evenwicht creëren tussen aanbod- en vraagsturing.

– Vervanging voor bedrijfsstages

Mevrouw *An Michiels* heeft begrepen dat de evaluatie van de vervanging voor bedrijfsstages pas in het derde jaar plaatsvindt, maar informeert toch al naar tussentijdse resultaten van deze proeftuin. Is het project werkbaar en succesvol?

De heer *Jef Tavernier* gaat in op de speciale VDAB-databank voor vervangingen. Is er al zicht op de werking daarvan en de tevredenheid van de scholen? Doken er knelpunten op voor bepaalde vakken, met name in het derde trimester?

Mevrouw *Cathy Berx* vraagt in welke mate gebruik wordt gemaakt van de kortlopende vervangingen.

– *antwoord van de minister*

Voor wat de vragen naar de korte vervangingen betreft, verduidelijkt de *minister* dat artikel 5 van het besluit van 27 januari 2006 tot invoering van een tijdelijk project betreffende vervangingen van korte afwezigheden, bedrijfsstages en mentorschap bepaalt dat het project gevolgd wordt door een stuurgroep die het project opvolgt en evalueert. Deze stuurgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van inrichtende machten en vakbonden en een vertegenwoordiger van de minister van Onderwijs.

Deze stuurgroep heeft beslist om voor de evaluatie in eerste instantie gebruik te maken van de cijfergegevens die beschikbaar zijn op de administratie. Daarnaast werd ook beslist om een vragenlijst op te stellen die is voorgelegd aan de samenwerkingsverbanden. Voor het secundair onderwijs werden alle deelnemende projecten bevraagd en voor het basisonderwijs werd een steekproef samengesteld van 40 samenwerkingsverbanden. Momenteel worden op de administratie alle gegevens tot één geheel verwerkt. Deze gegevens worden een eerste keer besproken op de volgende stuurgroep die zal plaatsvinden op dinsdag 5 december 2006.

Voor wat de bedrijfsstages betreft, antwoordt de minister dat dit project momenteel een tweede schooljaar loopt. In het voorjaar 2007 zal gestart worden met de evaluatie van dit project.

Op de vraag van de heer *Tavernier* betreffende de vervangingspool antwoordt de minister dat hij geen

evaluatie heeft gemaakt van de afschaffing en de overgang naar het nieuwe systeem. Hij heeft geen kennis van knelpunten die hiermee zouden gepaard zijn gegaan. Uiteraard zijn er begrijpelijke opmerkingen van mensen die vroeger een inkomensgarantie hadden en nu niet meer.

2.4.3. *Arbeidsomstandigheden en loopbaanontwikkeling*

2.4.4. *Moderniseren van het personeelsbeleid en een vernieuwde rechtspositie*

Bij deze thema's worden geen opmerkingen geformuleerd.

3. **Onderwijsbeleid verbreden en verdiepen**

3.1. **Onderwijsvernieuwing**

3.1.1. *Eerste toetsing veralgemening proeftuinen*

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat bij het eerste punt verwezen wordt naar een forum 'innovatie@onderwijs.werk' en wil weten wat men zich daarbij moet voorstellen, met het oog op de 'preconclusies' die daar zouden worden opgesteld. Ze vraagt zich af of het überhaupt mogelijk is nu al preconclusies te trekken, aangezien bepaalde proeftuinen nog maar pas zijn gestart. Andere proeftuinen lopen al lang en nog is het niet mogelijk conclusies te trekken. Bovendien zijn de proeftuinen soms zeer divers.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verschaft duidelijkheid over de wijze waarop men te werk gaat om de proeftuinen te evalueren. De evaluatie van de proeftuinen zal formeel gebeuren tijdens het laatste schooljaar van de proeftuinen, namelijk het schooljaar 2007-2008. De onderwijsinspectie wordt met deze taak belast.

Ten eerste zal deze evaluatie moeten uitmaken welke proeftuinen effectief een meerwaarde gecreëerd hebben bij hun leerlingen binnen de thema's die voor de proeftuinen afgebakend werden: talentontwikkeling, technologie, beleidsvoerend vermogen en leren en werken. Die evaluatie zal bovendien een zicht geven

op de wijzigingen aan de regelgeving die nodig zijn om die geslaagde innovaties te veralgemenen.

Bij het opzetten van de projecten werd aan de proeftuinen gevraagd concrete doelen te formuleren en meetindicatoren te bepalen. Hoewel de periode van drie jaar relatief kort is om een kwantitatieve analyse te maken, zullen de proeftuinen toch in staat zijn tendensen aan te geven.

De inspectie zal zich ook kunnen baseren op het werk van de drie coördinatoren op het departement en van de vier begeleiders toegevoegd aan de verschillende pedagogische begeleidingsdiensten. Zij werden binnen een wetenschappelijk actieonderzoek, uitgevoerd onder leiding van professor Geert Kelchtermans, opgeleid om op een objectieve manier data te verzamelen en te interpreteren. Hiervoor komt men ook binnen het departement maandelijks samen met de hoofden van de pedagogische begeleidingsdiensten in een leesgroep om het innovatieproces van de concrete proeftuinscholen met hun sterktes en verbeterpunten te analyseren en bespreken. Deze analyses geven een beeld van het innovatieproces dat de proeftuinen in drie jaar doormaken. Deze informatie is belangrijk voor het ganse onderwijsveld. Innovatie zal immers voor scholen in de 21e eeuw een constante moeten zijn.

Nu reeds, tijdens het tweede proeftuinjaar, ziet men dat er belangwekkende initiatieven genomen worden in de proeftuinen. Hij wil dan ook niet het eindverslag na de evaluatie afwachten om hierover te communiceren. De coördinatoren zullen op 7 december 2006 en in de loop van de maand januari 2007 toelichting geven aan de commissie Onderwijs en de kans bieden enkele proeftuinen beter te leren kennen.

Op het derde Accent op Talent-forum, innovatie@onderwijs.werk op 1 juni 2007 zal hij vanuit de verschillende thema's een aantal pre-conclusies voorstellen aan alle Vlaamse onderwijspartners. Gedurende het laatste proeftuinjaar kunnen die hypotheses dan getoetst worden in een bredere groep van scholen binnen en buiten de proeftuinen.

3.1.2. Screening van studiegebieden

Bij dit thema worden geen opmerkingen geformuleerd.

3.1.3. Blauwdruk voor de hervorming van het secundair onderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* zegt dat de minister enerzijds een nieuw financieringssysteem wil invoeren en anderzijds een hervorming van het secundair onderwijs wil doorvoeren voor het einde van de legislatuur. Die hebben onvermijdelijk met elkaar te maken en het eerste zal ongetwijfeld een ernstige impact hebben op het aanbod en de structuur van het secundair onderwijs. Hij leest dus een dubbele timing voor die veranderingen. Is het niet beter te streven naar een gelijklopende timing? Zo niet zou de financiering wel eens zeer bepalend kunnen zijn voor de hervorming, voegt de spreker toe.

3.2. Talentontwikkeling van alle jongeren

3.2.1. Een zorgzame school voor elk kind en elke jongere

– Verhogen van de deelname aan onderwijs van alle kleuters

Mevrouw *Cathy Berx* vraagt of het vooropgesteld juridisch onderzoek naar leerplicht en de verhouding met inschrijvingsplicht al is afgerond en of dat beschouwd wordt als een aparte juridische notie die zich leent voor de uitoefening van impliciete bevoegdheden. Ze wil ook de interpretatie kennen die hieromtrent aan artikel 24 van de Grondwet wordt gegeven inzake de levensbeschouwelijke vakken.

De heer *Jef Tavernier* acht het kleuteronderwijs in het kader van de participatie zeer belangrijk. Hij vindt dat de leeftijd van vijf jaar moet worden ingevoerd als schoolplichtleeftijd. Daarnaast echter, was er ook sprake van kleinere groepen in het kleuteronderwijs. Hoe ver denkt de minister daarin te gaan en hoe ver staat het daarmee concreet en in cijfers?

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* juicht het verhogen van participatie van kleuters toe, maar vraagt zich af wat de tweedelijns-ondersteuning voor Nederlands als tweede taal inhoudt. Door wie zal die worden gegeven?

– *antwoord van de minister*

De *minister* beantwoordt de vraag naar het budget en de concrete maatregelen voor het verhogen van de kleuterparticipatie. In zijn antwoord gaat hij tevens in op de vraag naar tweedelijnsondersteuning in kleuteronderwijs voor Nederlands als tweede taal.

Voor kleuterparticipatie is een budget voorzien van 20 miljoen euro in totaal. De verdeling hiervan is als volgt: 10 miljoen euro voor versoepeling van de regelgeving zomerklassen; voor 'zorg', namelijk het actief op zoek laten gaan naar niet-participerende kleuters en het uit de weg ruimen van hindernissen daaromtrent is er 2,7 miljoen euro; voor GOK+, namelijk het versterken van de omkadering van kleuterscholen waar veel kansarme kleuters zijn: 5,5 miljoen euro; voor de tweedelijnsondersteuning: 1,7 miljoen euro; voor een sensibiliseringscampagne: 0,17 miljoen euro.

Daarvan volstaat 4 miljoen euro in 2007, omdat het aantal lestijden voor zomerklassen dat in totaal 10 miljoen euro uitmaakt van dit budget, niet a rato van 1/12de per maand ingericht wordt. De meeste lestijden zomerklass worden voornamelijk vanaf de kerstvakantie ingericht. Dus volstaat hiervoor in 2007 minder dan de gebruikelijke 25 percent. In de huidige cijfers wordt ongeveer 5 percent van de zomerklassen voor Nieuwjaar ingericht. In het nieuwe systeem zal dit meer zijn omdat door de aanpassing van de normen het mogelijk zal zijn om sneller een zomerklass op te richten. Hij gaat uit van zowat 15 percent.

Voor 2007 komt dit neer op de volgende bedragen: zomerklassen: 1.542.500 euro, zorg +: 666.250 euro, GOK+: 1.366.250 euro, tweedelijnsondersteuning: 425.000 euro.

Wat de tweedelijnsondersteuning betreft, hanteert de *minister* de volgende definitie: voorzien in een tweedelijnsondersteuning in de scholen van de LOP-regio's met veel anderstaligen of begeleiding van kleuteronderwijzers die met veel anderstalige kleuters worden geconfronteerd en die dus in grote mate te maken hebben met problematieken van taalvaardigheid Nederlands.

Hierbij wordt geïnvesteerd in begeleiding van kleuteronderwijzers die meer dan anderen geconfronteerd worden met niet-Nederlandstalige kleuters en die dus in grote mate te maken krijgen met de problematieken rond anderstaligheid en taalvaardigheid Nederlands.

Dit ondersteuningsbeleid is vergelijkbaar met dat van de rand- en taalgrensgemeenten en de brede rand rond Brussel dat op 1 september 2006 van start is gegaan.

De tweedelijnsondersteuning moet vooral bestaan in een intensieve begeleiding van de kleuteronderwijzer en gericht zijn op hun pedagogisch-didactisch handelen. De kleuteronderwijzers die werken in regio's met grote concentraties van doelgroep leerlingen moeten hier bij voorrang een beroep op kunnen doen. Daarom wordt gestart met tweedelijnsondersteuning in deze LOP-gebieden met minstens 25 percent GOK-leerlingen.

– Evaluatie van het decreet over gelijke onderwijskansen

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt zich af of bij de evaluatie van de LOP's die is aangekondigd in de beleidsbrief, de mensen die erbij betrokken zijn, zelf ook een evaluatie mogen maken van de werking. Die evaluatie zou op drie punten gebeuren: een jaarverslag met een beschrijving van de interne werking, een analyse van de leerlingenpopulatie van de scholen per werkingsgebied en een kortlopend wetenschappelijk onderzoek naar de bijdrage van het LOP. Een zelfevaluatie zou volgens haar zinvolle informatie opleveren.

Mevrouw *Cathy Berx* merkt op dat zij de 2 miljoen euro extra ondersteuning die was aangekondigd voor GOK in de tweede en derde graad secundair onderwijs, voor de 109 scholen die nu al GOK-ondersteuning krijgen, niet teruggevonden heeft in de begroting.

Op de webstek van de *minister* en in de communicatie vermeldt men duidelijk dat het verschil in de beperktere ondersteuning voor de graden samenhangt met het verschil in indicatoren voor basisonderwijs eerste graad enerzijds en tweede en derde graad anderzijds en ook met het verschil in instapdrempels. Daarbij verwees de *minister* naar de perceptie van de scholen dat de GOK-ondersteuning een stuk lager ligt voor die twee graden. In heel wat scholen is er inderdaad GOK-ondersteuning basisonderwijs eerste graad, en in tweede en derde graad niet. Eerlijkheidshalve zegt de spreker wel dat er ook zijn waar dat wel het geval is. Ze veronderstelt dat dit ook te maken heeft met hun beleid inzake gelijke onderwijskansen en zorg met betrekking tot zittenblijven.

Vervolgens vraagt mevrouw *Berx* ook naar mogelijk zicht op de effecten op de leerlingeninstroom van de

bijsturing van het GOK-decreet voor wat betreft het inschrijvingsluik. Daarmee wordt voorrang gegeven aan niet-GOK-leerlingen in scholen met een bovental van GOK-leerlingen en vice versa.

Mevrouw Berx pikt nog in op de tevredenheidsmeting waarover mevrouw Helsen het had inzake de LOP's en voegt daaraan een element toe, namelijk de verhouding tussen de LOP's en de onderwijsraden, waar deze operationeel zijn. Ze merkt dat op heel wat plaatsen een grote tevredenheid heerst over de werking van de onderwijsraad en vraagt zich af of er geen mogelijkheid bestaat om na te gaan wie de grootste bijdrage levert.

Ten slotte vraagt mevrouw Berx ook om een grondig onderzoek naar de keuze van indicatoren en het gewicht dat eraan wordt toegekend en dus ook naar de gevolgen voor de verdeling van de GOK-uren. Nogal wat scholen hebben een groter aantal GOK-leerlingen dan er gefinancierde GOK-leerlingen zijn in hun school. Ook de mogelijke perverse effecten van bepaalde indicatoren moeten volgens haar worden bekeken. Eén daarvan is voor tweede en derde graad de schoolse achterstand die wordt beoordeeld op basis van leeftijd, met doorschuivingen als gevolg zoals 12-jarigen die naar het middelbaar overstappen vanuit het vierde jaar basisonderwijs. Scholen die een goed GOK-beleid voeren en dus minder zittenblijvers hebben, ontvangen dan minder GOK-ondersteuning. Mevrouw Berx wil ten slotte in het licht van de nieuwe financiering op grond van de leerlingenkenmerken en schoolkenmerken, een heel goede evaluatie zien van de GOK-indicatoren.

De heer *Jef Tavernier* vraagt ook naar initiatieven inzake gelijke onderwijskansen. Zijn er extra middelen voorzien voor middelbare scholen met veel kansarme kinderen? Behalve in bijkomende uren, zijn ook structurele maatregelen nodig. De spreker zegt dat hij van een directeur weet dat er onrealistische overgangen worden gemaakt van praktijkgerichte beroepsrichtingen naar kantoor, of dat er structureel kinderen doorschuiven uit het vierde leerjaar naar het middelbaar omdat ze 12 jaar zijn. Dat wordt niet opgevangen met extra GOK-uren. Hij vraagt of er hieromtrent regelingen worden getroffen.

Mevrouw *Helga Stevens* wil het hebben over het gelijkekansendecreet in het kader van het inschrijvingsrecht. Zij vraagt waarom er in dat decreet geen aanpassingen zijn opgenomen voor kinderen met een handicap. Zij hebben evenveel recht op onderwijs als kinderen van allochtone afkomst. Het lid gaat ervan

uit dat deze discussie allicht thuishoort binnen het leezorgkader, maar ze wil de minister er nu al attent op maken dat dit ruimer moet worden gezien.

– *antwoord van de minister*

De *minister* zal voor einde januari 2007 aan het Vlaams Parlement een overzicht van de verscheidene elementen van evaluatie over het GOK-beleid bezorgen: het inschrijvingsrecht, het GOK-ondersteuningbeleid, de doorlichting door de Inspectie en de werking van de Lokale Overlegplatforms (LOP). Dit laatste is geen wetenschappelijk onderzoek maar zoekt eerder in op de knelpunten. Daarnaast heeft hij opdracht gegeven tot een wetenschappelijke studie over de werking van de LOP's. De resultaten hiervan zullen in september 2007 beschikbaar zijn.

Hij hoopt dat deze gegevens de nodige antwoorden zullen geven op de vragen van de leden hieromtrent.

De minister bevestigt de intuïtie van mevrouw Berx dat scholen die meer onderwijsprestaties leveren om zittenblijven te vermijden daar niet voor beloond worden. Als men principieel een bezwaar heeft bij een indicator die een beloning inhoudt voor mindere prestaties, is dit een sterk argument om dit nader te bekijken. Hij zal dit dan ook meenemen naar de toekomstige visie op de indicatoren voor leerlingenkenmerken. Hij zal echter geen wetenschappelijke evaluatie kunnen voorleggen waarom dit zo zou zijn.

– Actieplan gelijkekansenbeleid

Mevrouw *Helga Stevens* refereert aan de vooropstelling dat met het actieplan gelijkekansenbeleid maatregelen zouden worden uitgewerkt om de ongelijkheid op grond van geslacht, seksuele voorkeur en dergelijke weg te werken. Wat betekent 'toegankelijkheid' in dit verband? Gaat het enkel om fysieke toegankelijkheid? Zij wijst erop dat de term een veel ruimere invulling kent, met betrekking tot informatie, communicatie. Voor blinde studenten en slechthorenden gaat het dan over brailleondersteuning en gebarentaal of schrijftolken.

3.2.2. *Een krachtig en stimulerend talenbeleid*

– Nederlands leren

De heer *Ludo Sannen* toont zich zeer tevreden over het feit dat de minister zo snel inspeelt op OKAN, waarover hij een vraag had gesteld. Er wordt meteen

op ingegaan om bij te sturen en daaraan een nieuwe invulling te geven. Er wordt een proeftuin opgezet in Antwerpen.

Mevrouw *An Michiels* gaat ervan uit dat iedereen het erover eens is dat aan de taalvaardigheid Nederlands wordt gewerkt. Ze leest in de beleidsbrief dat elke leerkracht ook een leerkracht Nederlands moet zijn. Bij een hoorzitting met ondersteunende diensten van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is gebleken dat het voor vakleerkrachten niet altijd zo evident is om die taalcomponent mee te nemen. Ze hoopt dat voor hen een degelijke ondersteuning wordt uitgewerkt. Broso, Brusselse Ondersteuningsstructuur Secundair Onderwijs, is daar intensief mee bezig en heeft ter zake een reeks knelpunten gesignaleerd. De spreker pleit ervoor die opmerkingen mee te nemen.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* vraagt zich af of het niet nodig is voor volwassenenonderwijs en NT2 een inspanningsverplichting in te bouwen voor wie zich inschrijft. Niet iedereen volhardt immers om het traject af te maken. Op het ogenblik dat dan wordt vastgesteld dat de bezetting van de cursussen niet meer zo hoog is, kunnen er al geen instromers meer worden toegelaten.

– Vreemdetalenonderwijs

De heer *Ludo Sannen* formuleert een bedenking bij de doelstelling van de minister in het kader van het vreemdetalenonderwijs dat in het secundair onderwijs minstens naast de moedertaal twee andere vreemde talen moeten worden onderwezen. Hij vindt dat een nobele doelstelling, maar acht het nodig eerst werk te maken van het aanbod vreemde talen in het beroepsonderwijs. Daar wordt Frans onderwezen, maar het resultaat op de leeftijd van 18 jaar is bedroevend, stelt hij. De spreker gaat ervan uit dat met een aanpak die meer op communicatie gericht is rond de vakopleiding, het resultaat anders zou zijn. Hij veronderstelt dat het in de meeste beroepsscholen wel een totale ommekeer vergt van de aanpak van het talenonderwijs.

Mevrouw *An Michiels* haalt ook nog de vaststelling aan dat de taalvaardigheid Frans van de leerkrachten basisonderwijs moet worden opgekrikt. Ze merkt daarbij op dat niet elke leerkracht even taalvaardig is en dus zal ook niet elke leerkracht even goed in staat zijn een taal over te brengen bij de leerlingen. Ze doet daarom de suggestie na te gaan of het niet mogelijk is Frans te laten onderwijzen door de leer-

kracht die zich daarbij het best voelt in plaats van door de eigen klasleerkracht. Misschien is het zinvol even te bekijken of er scholen dit al doen en wat de ervaringen daarmee zijn.

Met betrekking tot het vreemdetalenonderwijs heeft mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* de indruk dat er per ongeluk een alinea is aan vastgeplakt die er niet thuishoort. Waar het eerst gaat over vreemdetalenonderwijs heeft men het plots over het Nederlands, merkt ze op. Zo staat er bijvoorbeeld dat het goed is dat men af en toe de moedertaal van de leerlingen kan gebruiken om beter Nederlands te leren. Dat lijkt haar verloren in het hoofdstuk over vreemdetalenonderwijs. Ook het occasioneel gebruik van ‘native speakers’ ligt moeilijk. Is het de bedoeling die zaken als systeem in te voeren?

– antwoord van de minister

De *minister* is het eens met de heer Sannen dat er moet gezocht worden naar goede methodieken om de invoering van vreemdetalenonderwijs te ondersteunen. Daarbij dient er een evenwicht tussen het aanbrengen van vaardigheden en het cognitieve aspect te worden gezocht.

Op de vraag naar gespecialiseerde leerkrachten Frans in het basisonderwijs antwoordt de minister dat hij niet uitgaat van een keuze voor gespecialiseerde leraren Frans in het basisonderwijs. De scholen kunnen zelf keuzes maken, maar hij is van mening dat iedere afgestudeerde bachelor lager onderwijs goed Frans zou moeten kunnen geven.

3.2.3. Ontwikkeling van een leezorgkader

Mevrouw *Helga Stevens* drukt de hoop uit dat het leezorgkader waarvan al lang sprake is, volgend jaar kan worden afgerond. Ze vindt dit heel positief, maar wil weten wat de plaats van gebarentaaltolken of schrijftolken in dit kader zal zijn. Er moeten volgens haar zeker voldoende middelen worden vrijgemaakt. Dat is de enige manier om dove leerlingen gelijke kansen te bieden in het gewoon onderwijs. Op dit ogenblik is er een groot tekort aan tolkondersteuning. Men moet goed beseffen dat die kinderen geen keuze hebben en dat alleen zo hun gelijke kansen gevrijwaard kunnen worden. Gewone ondersteuning is zeker niet voldoende. Nu investeren in die kinderen betekent dat er later allicht geen werkloosheidsuitkeringen aan hen moeten worden betaald, geeft het lid nog mee.

Vervolgens vraagt de spreker de minister wat er in Onderwijs staat te gebeuren in het kader van het Europees jaar van de Gelijke Kansen volgend jaar. Ze suggereert dat er misschien naar aanleiding daarvan aanpassingen kunnen gebeuren aan het decreet voor evenredige participatie voor personen met een functiebeperking, naar Engels of Amerikaans model.

Mevrouw Stevens heeft tot slot nog een vraag over de toegankelijkheid van het volwassenenonderwijs voor doven. Het volwassenenonderwijs heeft een duidelijke missie: levenslang leren aanbieden, kwaliteit garanderen en een tweede kans bieden. Dove mensen krijgen geen tweede kans. Om verschillende redenen levert het buitengewoon onderwijs geen diploma's af waardoor doorstromen naar het hoger onderwijs onmogelijk is. Volwassenenonderwijs is niet toegankelijk voor doven en slechthorenden omdat ze geen tolken krijgen wegens een beperkte financiering. De spreker vraagt geld vrij te maken voor tolken zodat ook doven en slechthorenden levenslang en levensbreed zouden kunnen leren.

Mevrouw *An Michiels* vraagt naar de conclusies die er eventueel zijn getrokken na de stopzetting van het pilootproject Autisme. Er zou een terugkoppeling gebeuren in juni en in het najaar zou er een eindverslag beschikbaar zijn. Is dat verslag er al, vraagt het lid en zijn de conclusies al getrokken? Wat gaat er gebeuren met die conclusies en de ervaringen van de 61 scholen die het project hadden opgezet?

De heer *Jef Tavernier* wil weten of en zo ja hoeveel leerlingen er op de wachtlijst staan voor het ION-project.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat zijn diensten het dossier van de tolkuren nauwgezet opvolgen. Waar nodig en te verantwoorden werden in het verleden budgettaire inspanningen gedaan om de ondersteuning van doven in het gewoon onderwijs te optimaliseren.

Heel het dossier van de speciale onderwijsleermiddelen zal in dit perspectief moeten opgevolgd worden en afgestemd met welzijn. De inspanningen rond leezorg worden niet direct gelinkt aan het Europees Jaar van de gelijke kansen. Het is voor hem vanzelfsprekend dat hij met leezorg de gelijke kansen voor leerlingen met een handicap wil vrijwaren.

Er is momenteel geen enkele vorm van tussenkomst voorzien naar mensen met een auditieve of visuele

handicap in het volwassenenonderwijs. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap komt evenmin tussen in de terugbetaling van leermiddelen. Zoals in het leerplichtonderwijs is dit de verantwoordelijkheid van onderwijs, maar hierin is niet voorzien.

In Onderwijsdecreet XVII is een bepaling opgenomen die cursisten uit het volwassenenonderwijs onder het toepassingsgebied van de speciale onderwijsleermiddelen (SOL) laat vallen. Deze middelen zijn er op gericht om in leermiddelen te voorzien voor mensen met een auditieve en visuele handicap. Dat gaat over leesloepen, speciale schrijfmachines, brailletoestellen, maar ook over tolkuren. Cursisten kunnen er vanaf 1 september 2007 gebruik van maken, terwijl de terugbetaling gebeurt vanaf 1 januari 2008.

De minister zal in de begroting voor 2008 en 2009 ongeveer 250.000 euro uittrekken voor de SOL-middelen in het volwassenenonderwijs. Dat is gekleurd geld dat enkel voor volwassenenonderwijs bestemd is. De 250.000 euro is berekend op basis van wat in het leerplichtonderwijs per leerling voorzien is aan SOL-middelen. Het is volgens hem onmogelijk in te schatten of dit voldoende is, of teveel. Er zijn namelijk geen gegevens over het aantal cursisten met een auditieve of visuele handicap in het volwassenenonderwijs. De kans dat het aantal cursisten met een auditieve of visuele handicap in het volwassenenonderwijs toeneemt door de invoering van SOL-middelen is groot. Een evaluatie van de middelen in 2009 zal moeten uitmaken of het volume aan voorziene middelen voldoende is.

De minister verduidelijkt met betrekking tot de vraag van mevrouw Michiels dat de autismeprojecten op 31 augustus 2006 afliepen. Uit de interne evaluatie van de projecten bleek dat de scholen gewag maken van een toegenomen kennis over autismespectrumstoornissen (ASS), maar dat nog verdere stappen op het gebied van de praktische toepassing moeten gezet worden. Vooral binnen de klassituatie zijn aanpassingen doorgevoerd, veel minder voor andere schoolse situaties zoals de speelplaats of het gebruik van de refter. De afstemming van de communicatiestijl op de noden van autistische leerlingen blijkt moeizaam. Behoeft aan nascholing rond ASS blijft. De stuurgroep formuleerde ook een aantal aanbevelingen voor voortzetting van een project in verband met autisme. Het toespitsen van het project op het secundair onderwijs – in het afgelopen project waren hoofdzakelijk basisscholen betrokken – en aandacht voor de overgang school-werk werden benadrukt als mogelijke opties voor projectverlenging. De minister

zal voor de verdere projectformulering naar doelstellingen en inhoud overleg plegen met de onderwijskoepels en andere relevante organisaties voor autisme.

3.2.4. Organisatie van een zorgcontinuüm

– Aanpak van spijbelen

De heer *Robert Voorhamme* heeft een vraag in verband met de aanpak van spijbelen. In de beleidsbrief staat dat de bestaande interne procedure voor leerplichtcontrole zal worden versneld en verbeterd, om beter te kunnen samenwerken met de externe instanties. Drie maatregelen worden in het vooruitzicht gesteld. Hij refereert aan de derde die stelt dat er sancties zullen worden voorzien voor ouders die weigeren hun kinderen tijdig in te schrijven. Hij herinnert hierbij aan het plan van de minister over spijbelen, maar vraagt vooral waar men bij die aangepaste sancties aan denkt.

– antwoord van de minister

De minister antwoordt dat hij over het spijbelactieplan enkel kan herhalen wat hij tijdens de bespreking in deze commissie reeds meldde. Hij wil werken met een ‘getrapt’ systeem van reacties wanneer jongeren niet voldoen aan de leerplicht. Dit zal gebeuren op basis van wat is gebeurd in de school. Er is momenteel overleg opgestart met de minister van Justitie. Dit veronderstelt niet dat hij al nieuwe sancties decretaal zou inschrijven. Hij wil op de eerste plaats bestaande sanctioneringsinstrumenten doen gebruiken.

Om ouders en kinderen te sensibiliseren om naar school te gaan, zal een zachte preventieve band gelegd worden tussen studietoelagen en aanwezigheid.

– Zorgbeleid in het hoger onderwijs

Mevrouw *Helga Stevens* verheugt zich erover dat de minister wil blijven samenwerken met het Vlaams Expertisecentrum voor Handicap en Hoger Onderwijs. Toch is het allemaal nog te vrijblijvend volgens haar. De VEHHO mag advies geven en aanbevelingen doen, maar er is geen stok achter de deur waarmee de studenten rechten kunnen afdwingen inzake ondersteuning in het hoger onderwijs. In Engeland en Amerika kunnen studenten met een functiebeperking volledige ondersteuning genieten, aangepast aan hun handicap. Alleen zo kan van echt gelijke kansen sprake zijn. Ze wil de minister dan ook op het

hart drukken dat er in die zin acties moeten worden ondernomen. Ze denkt daarbij aan non-discriminatie en het concept ‘redelijk aanpassing’ in onderwijs. Ze vraagt daaromtrent een duidelijke visie te ontwikkelen. De studenten zijn te afhankelijk van willekeur en worden te vaak van het kastje naar de muur gestuurd.

Met betrekking tot zorgbeleid in het hoger onderwijs stelt de heer *Jef Tavernier* dat er sprake is van aanmoedigingsfondsen om meer studenten met een functiebeperking én kansarme studenten aan te trekken en te behouden. De minister wijkt volgens hem in het gebruik van de terminologie geregeld af en gebruikt niet altijd beide determinanten. Bij de vooropgestelde omvorming van het Vlaams Expertisecentrum beperkt de minister het volgens het lid tot ‘steunpunt voor leren en werken met een functiebeperking’. Waarom houdt de minister niet altijd de gehele groep aan en gebruikt hij de termen niet uniform?

Het nieuw financieringsmodel voor het hoger onderwijs moet volgens mevrouw *Cathy Berx* de aandacht voor diversiteit en optimale kansen structureel verankeren. Het valt haar wel op dat de tekst geen enkele verwijzing bevat naar een instrument om de verantwoordelijkheid te delen tussen de instelling die moet zorgen voor informatie, oriëntering en trajectbegeleiding en de student zelf. De discussie over het leerrechtensysteem binnen de financiering van het hoger onderwijs had volgens de spreker hierin opgenomen moeten worden. Ze vraagt of de minister daartoe bereid is.

– Een duidelijker rol voor de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB)

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt naar de stand van zaken van het nieuwe CLB-profiel. Ze meent uit de tekst te mogen afleiden dat voor het nieuwe CLB-profiel geen decreetsaanpassing nodig is.

Volgens de beleidsbrief wordt aan een nieuw CLB-profiel gewerkt omdat ouders en scholen met verkeerde verwachtingen zitten. Zij vraagt waarop de minister zich baseert. Ze twijfelt of het probleem zich beperkt tot verkeerde verwachtingen. CLB's krijgen immers steeds meer vragen omdat scholen en welzijnsinstellingen een aantal problemen onvoldoende kunnen oplossen.

Mevrouw Helsen vraagt naar de stand van zaken van NICO. Ze vindt het positief dat het probleem wordt aangepakt. Is er al zicht op een oplossing?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt op de vraag naar een stand van zaken van het NICO-project dat informatisering binnen de centra voor leerlingenbegeleiding wordt aangestuurd door de vzw NICO die alle 73 CLB's verenigt. De overheid heeft een bemiddelende rol opgenomen. Hij heeft begrotingsmiddelen vrijgemaakt om de continuïteit van het project te verzekeren. In 2006 heeft hij al via Onderwijsdecreet XVI 238.476 euro vrijgemaakt om bijkomend te investeren in het project.

Ook de auditeur van het Rekenhof bevestigde in zijn rapport van 21 november 2006 m.b.t. de financiering en subsidiëring van de centra voor leerlingenbegeleiding de nood aan brede beleidsinformatie door middel van het NICO-project.

Het is van wezenlijk belang voor het beleidsvoerende vermogen van de overheid inzake bijvoorbeeld de domeinen Leren en Werken, de verwijzing naar buitengewoon onderwijs, het leerzorgkader of de gezondheidsgegevens van leerlingen, dat men kan beschikken over de correcte beleidsinformatie.

3.2.5. *Herziening eindtermen en ontwikkelingsdoelen*

Bij dit thema worden geen opmerkingen geformuleerd.

3.2.6. *Stimuleren van burgerschap*

– Invoeren van een leerlingenstatuut

Het voorontwerp van leerlingenstatuut wordt volgens de beleidsbrief in december 2006 ingediend. Dat voorontwerp biedt een overzicht van alle rechten en plichten van de leerlingen. Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt of rekening wordt gehouden met de vraag van de onderwijskoepels naar een reglementering om alternatieve straffen toe te passen. De passage in de beleidsbrief over de aanpak van antisociaal gedrag stemt volgens de spreker niet overeen met de methodiek van herstelgericht groepsoverleg. Hoe rijmt de minister beide elementen?

De heer *Gilbert Van Baelen* vraagt naar de stand van zaken van het leerlingenstatuut. Wat wordt decretaal geregeld? Wat wordt overgelaten aan de inrichtende machten?

De heer *Jef Tavernier* steunt de toepassing van alternatieve bestraffing in Deinze. Hij wijst op de noodzaak aan overleg en duidelijke procedures. Hij verwacht daar een interessant debat over in de commissie.

– *antwoord van de minister*

Wat de inhoud en timing van het leerlingenstatuut betreft, deelt de *minister* mee dat hij tegen half december 2006 een discussietekst zal voorbereiden met een inventaris. De thema's die daarin aan bod komen zijn de volgende: evaluatie, orde en tucht, pesten, leerplicht en spijbelen.

– Opleiding en nascholing van islamleerkrachten en imams

De heer *Gilbert Van Baelen* wijst op het complexe karakter van het debat over de opleiding van islamleerkrachten en imams met de hogescholen, universiteiten en moslimexecutieve. Ooit was dit debat hoogdringend, maar inmiddels zijn er twee jaren verstreken. Hij hoopt dat er eindelijk stappen in dit dossier kunnen worden gezet. De spreker vraagt naar de stand van zaken van beide dossiers.

– *antwoord van de minister*

De *minister* geeft een stand van zaken van de opleiding islamleerkrachten en de opleiding voor imams. Sinds het schooljaar 1998-1999 wordt in de initiële lerarenopleiding secundair onderwijs, groep 1 van de Erasmushogeschool het vak 'Islamitische godsdienst' op experimentele basis ingericht. Er wordt daarvoor een voltijdse coördinator aangesteld met de volgende opdrachten: het verhogen van de instroom van studenten in de opleiding; het verhogen van de doorstromingskansen van studenten van allochtone afkomst; de interculturalisering van de lerarenopleiding.

De Erasmushogeschool organiseert momenteel als enige in Vlaanderen een voltijdse lerarenopleiding waarin het vak 'Islamitische godsdienst' is geïntegreerd. Net als de VLOR hecht hij er belang aan dat de opleiding van islamleerkrachten in de lerarenopleiding is geïntegreerd en niet los daarvan wordt georganiseerd. Vandaar de ondersteuning voor dit project.

Het is de bedoeling om vanaf het academisch jaar 2007-2008 om – naar analogie met de projectmatige ondersteuning van de Erasmushogeschool in

het kader van de opleiding islamleerkrachten – deze ondersteuning uit te breiden naar de opleiding aan een andere hogeschool. Een paar hogescholen voeren hierover gesprekken met de moslimgemeenschap. De minister hoopt in de loop van dit werkjaar hier meer informatie over te kunnen geven.

Wat de organisatie van de wetenschappelijke imamopleiding betreft kan hij op dit moment niet veel toevoegen aan wat er in de beleidsbrief staat. Hij heeft onlangs van de Moslimexecutieve een profielschets gekregen van wat een imam moet kennen en kunnen. Op grond van dit profiel kan een begin gemaakt worden met het uittekenen van een opleiding. Hij zal spoedig gesprekken starten met de universiteiten. De start is getimed in het academiejaar 2008-2009.

3.3. *Verbreden van de vorming op school*

3.3.1. *Een ICT-beleidsplan*

Mevrouw *Katleen Martens* stelt dat in de beleidsnota werd aangekondigd dat de ICT-monitor de infrastructuur en het gebruik ervan nauwgezet zal volgen. Om de twee jaar zou steekproefsgewijs een enquête uitgevoerd worden in het leerplichtonderwijs, het onderwijs voor sociale promotie en de basiseducatie. Op basis daarvan zal worden nagegaan of er behoefte is aan extra financiering. De enquête zou gaan over de ICT-infrastructuur, over internetverbindingen, over gebruik en integratie ervan in de leercontext en over ICT-vaardigheden van leerkrachten, leerlingen en cursisten. Zij stelde toen dat een enquête kon worden overgeslagen omdat uit de cijfers van het laatste jaar van het PC/Kadee-project bleek dat de hardware grotendeels verouderd was.

Mevrouw *Martens* heeft de minister er tijdens de bespreking van de vorige beleidsbrief op attent gemaakt dat bijkomende middelen nodig zijn om betere hardware aan te kopen. Het antwoord van de minister luidde toen dat zij haar beeld over de oudere computers moest nuanceren. De Vlaams Belangfractie had daarop een motie van aanbeveling ingediend waarin het vroeg snel werk te maken van een degelijk ICT-beleid. De spreker is tevreden dat in deze beleidsbrief een inhaalbeweging wordt aangekondigd. Ze betreurt dat het om een eenmalige actie gaat vermits men binnen enkele jaren opnieuw in eenzelfde situatie zal terechtkomen.

Bovendien blijkt dat de monitoring nog niet werd uitgevoerd vermits de minister zich baseert op cijfers van het PC/Kadee-project uit het schooljaar 2002-2003. De spreker vraagt waarom de tweejaarlijkse enquête niet is opgestart. Is de minister niet van mening dat voor een duidelijk beleid gekozen moet worden die scholen een houvast biedt? Het jaarlijkse PC/Kadee-budget bood scholen de mogelijkheid een ICT-visie op te bouwen, terwijl men nu moet hopen op de goodwill van de minister. Om een goed ICT-beleid te voeren moet de ICT-coördinator op de hoogte zijn van de beschikbare middelen. Het beleid moet de scholen dringend duidelijk maken waar het naartoe wil.

Een ICT-monitor kan volgens mevrouw *Martens* helpen om zicht te krijgen op het gebruik van ICT in de klas. Leerkrachten passen de opgedane kennis niet of onvoldoende toe in de klas. Een aantal leerkrachten is onvoldoende op de hoogte van ICT-gebruik. De spreker heeft dit probleem al aangekaart. De minister antwoordde toen: “Wat duidelijk als probleem naar voren kwam, is dat het huidige lerarenkorps nog niet voldoende beschikt over de nodige ICT-vaardigheden en zich hierin niet voldoende heeft bijgeschoold. (...) Uit de beleidsevaluatie van de lerarenopleiding is gebleken dat ICT in globo instrumenteel nog niet volop aanwezig is in die lerarenopleiding.” In de beleidsbrief wordt daar een accent op gelegd: zowel leerlingen als leerkrachten moeten beschikken over voldoende ICT-vaardigheden. Wordt in de lerarenopleiding wel aandacht besteed aan het verwerven van ICT-vaardigheden? Hoe zal de minister het gebrek aan ICT-vaardigheden van de huidige leerkrachten aanpakken? Moet de navorming worden aangepast door de nadruk te leggen op praktijktoepassingen en de meerwaarde van ICT voor de vakdidactiek?

In de beleidsnota werd een takenprofiel aangekondigd voor de ICT-coördinator voor het uitwerken van het ICT-beleid. De spreker vraagt hoever het daarmee staat. Ze benadrukt dat het om een bijkomende taak gaat voor de al overbelaste ICT-coördinator. Ze vreest dat de pedagogische taken verdrongen zullen worden door zijn technische opdrachten.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt omtrent de ICT-monitor dat deze ontwikkeld zal worden door een consortium van KULeuven en UGent. Het instrument wordt opgeleverd bij het begin van schooljaar 2008-2009.

Via de ICT-monitor worden vier soorten indicatoren geconstrueerd: ICT-infrastructuur; het gebruik en de integratie van ICT in de leercontext; ICT-vaardigheden van leerkrachten, leerlingen en cursisten; percepties over het educatieve ICT-gebruik bij relevante actoren.

De aanwending van subsidies is met andere woorden geen prioritair element binnen de ICT-monitor. De nieuwe ICT-infrastructuurmiddelen moeten gezien worden als gekleurde werkingsmiddelen en de controle hierop gebeurt op dezelfde wijze als bij de gewone werkingsmiddelen, namelijk via een college van accountants in het gemeenschapsonderwijs en via de verificateurs in het gesubsidieerd onderwijs. Zoals tevens bij de gewone werkingsmiddelen het geval is, zullen het college en de verificatie aan de administratie rapporteren over de aanwending van de ICT-infrastructuurmiddelen.

3.3.2. Op naar de 'Brede school'

Mevrouw *Kathleen Helsen* leest in de beleidsbrief hoe in 2007 gewerkt zal worden aan de brede school. Eerst zullen projecten opgestart worden. Daarna volgt een rondetafel met een visienota. De spreekster vindt die volgorde eigenaardig en zou eerder opteren voor een omgekeerde volgorde.

Mevrouw *An Michiels* vraagt of de visietekst die aangekondigd wordt in de beleidsbrief er al is en of de proefprojecten al voorgesteld zijn.

In vier grote steden zijn projecten opgezet in het kader van het flankerend lokaal onderwijsbeleid. Mevrouw Helsen wil snel zicht op het resultaat van die projecten aangezien werk gemaakt zal worden van een decreet ter zake en een uitbreiding naar de 13 centrumsteden op stapel staat. De projecten zullen duidelijk maken welke mogelijkheden en beperkingen de steden hebben en welke effecten mogelijk zijn. Hoe worden de projecten opgevolgd en geëvalueerd?

– antwoord van de minister

De minister antwoordt dat de visietekst 'Brede school' inmiddels afgewerkt. De penhouder was het Steunpunt GOK, dat gedurende het afgelopen schooljaar een uitgebreide dialoog opzette met de kabinetten van de ministers Vervotte, Anciaux, Vandenbroucke, Vanhengel voor Brussel, en met het middenveld van de domeinen onderwijs, jeugd, welzijn, sport en cul-

tuur. De huidige tekst is niet bedoeld als 'de bijbel' inzake 'Brede school'. Het is eerder een startpunt, een manier om de neuzen conceptueel in dezelfde richting te krijgen, dat te allen tijde nog kan aangepast worden aan opgedane ervaringen.

De visietekst zal voorgesteld worden tijdens de studiedag 'Brede school' die doorgaat op 11 december 2006 bij het departement Onderwijs. Buiten de presentatie van de visietekst zal er die dag ook een voorstelling zijn van de geselecteerde projecten 'Brede school'. Momenteel lopen er 14 Vlaamse en drie Brusselse Brede school-projecten, waarvan er twee gefinancierd worden door de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het Steunpunt GOK zal deze gedurende de volgende jaren van nabij opvolgen met de bedoeling de succesfactoren en hinderpalen op de weg naar de 'Brede school' in kaart te brengen.

Verder zal die dag ook de website 'Brede school' voorgesteld worden. Die website moet fungeren als een soort praktisch handboek voor iedereen die geïnteresseerd is in de 'Brede school'. Naast de visietekst, de projecten en andere goede voorbeelden zal de website een aantal praktische fiches bevatten. Met deze fiches is het de bedoeling om in te gaan op praktische aspecten van de 'Brede school'. De website zal nog embryonaal zijn, maar wordt geleidelijk aan verder uitgebouwd.

De studiedag is nog niet gericht naar het brede veld, eerder naar de middenveldorganisaties van de betrokken beleidsdomeinen. Het zijn zij die een belangrijke rol zullen spelen in het propageren van deze werkwijze bij hun respectievelijke leden. Een studiedag en/of infomoment voor een breder publiek volgt later tijdens het volgende schooljaar.

3.3.3. Onderwijs en sport

Er werd voor november 2006 een nieuw decreet aangekondigd voor het Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport (VCOS). Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt naar de stand van zaken.

– antwoord van de minister

Wat het decreet betreffende het Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport als (VCOS) betreft, antwoordt de minister dat de Vlaamse Regering op 7 mei 2004 het decreet betreffende de onderwijsgebonden sport bekrachtigde. Dit decreet werd uitge-

steld tot op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum om te komen tot een decretale oplossing voor de problemen van organisatorische, budgettaire, personeelstechnische en juridische aard, die de uitvoering in de weg stonden. De voornaamste knelpunten hadden betrekking op het statuut van het Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport als VOI enerzijds, en op het onderwijsstatuut van de personeelsleden binnen dit centrum anderzijds.

Voor de leesbaarheid werd gekozen voor een nieuw decreet en niet voor een aanpassing van het decreet van 7 mei 2004. Op het inhoudelijke vlak bleven de krachtlijnen en werkwijze van het vorige decreet van 7 mei 2004 behouden. Wel werd nu resoluut gekozen voor een gesubsidieerde instelling/stichting met personeelsleden op wie de rechtspositieregeling van het gesubsidieerd onderwijspersoneel van toepassing is. Dit systeem sluit overigens het best aan bij de huidige situatie binnen de Stichting Vlaamse Schoolsport.

Dit ontwerp van decreet werd voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Deze concludeerde dat, gelet op de uitgebreide decretale vaststelling van de structuur en werking van het bestuur van de stichting, het VCOS moet worden opgericht als een openbare instelling, al dan niet onder een privaatrechtelijke rechtsvorm kan worden geopteerd. Dit houdt onder meer in dat personeelsleden per definitie ambtenaren zijn, waarvoor een selectieprocedure wordt georganiseerd. Indien men de huidige personeelsleden van de Stichting Vlaamse Schoolsport wil behouden in het VCOS, is een VOI geen optie.

De bepalingen over de organisatie en werking van het bestuur, werden daarop uit het decreet geschrapt. Op deze manier bestaat er geen verwarring meer dat het wel degelijk gaat om een onderneming van privaat recht, waarin de overheid niet participeert.

De Raad van State gaf geen advies over het voorstel om de personeelsleden onder te brengen in een onderwijsrechtsstatuut. Vooraleer verder te gaan met dit voorstel, was het wijselijk om hierover advies in te winnen bij een gespecialiseerde instantie, met name de studiedienst van de pensioendienst voor de overheid. Er werd hen gevraagd of deze groep van personeelsleden in aanmerking kan komen voor een overheidspensioen, indien zij worden ondergebracht in het decreet rechtspositie van het gesubsidieerd onderwijs en daarbinnen zouden worden vast benoemd. De pensioendienst stelt vast dat dit geen optie is.

Zijn medewerkers hebben nu een overleg gepland met het departement bestuurszaken om duidelijkheid te scheppen in de mogelijke alternatieven en de gevolgen hiervan voor de Stichting Vlaamse Schoolsport.

Een oplossing op korte termijn, waarbij de vaste benoeming en pensioenrechten voor de groep personeelsleden van de Stichting Vlaamse Schoolsport kan gegarandeerd worden, is niet haalbaar. Voorlopig zal alles bij het oude moeten blijven.

3.4. Schoolinfrastructuur en rationeel energiegebruik in scholen

3.4.1. Inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur

Mevrouw *An Michiels* vraagt naar de stand van zaken van de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* heeft via de media en persoonlijke contacten opgevangen dat een aantal projecten zijn goedgekeurd. Ze vraagt dat de commissie Onderwijs op de hoogte zou worden gesteld van de exacte lijst van goedgekeurde projecten.

3.4.2. Rationeel energiegebruik in scholen

De heer *Jef Tavernier* benadrukt het belang van rationeel energiegebruik op school. Sedert september 2006 leggen drie pilootscholen het volledige traject af. Ze worden begeleid door een studiebureau. Drie scholen vindt de spreker niet indrukwekkend. AGION zal met een afzonderlijke subsidielijn werken voor investeringen die verband houden met rationeel energieverbruik. De spreker wil vernemen hoe groot die subsidie precies is.

De heer *Tavernier* vraagt eveneens of men in de reguliere dossiers van het DBFM-decreet aandacht schenkt aan rationeel energiegebruik.

– *antwoord van de minister*

De *minister* laat de volgende gegevens toevoegen aan het verslag:

“Voor het bevorderen van rationeel energiegebruik in scholen volgt de minister twee sporen: concrete REG-investeringen en flankerende maatregelen.

Voor concrete REG-investeringen in schoolgebouwen is in 2006 een bedrag van 10,5 miljoen euro voorzien, waarvan ongeveer 8,1 miljoen euro voor het gesubsidieerd onderwijs (AGION) en 2,4 miljoen euro voor het Gemeenschapsonderwijs.

Voor het uitvoeren van REG-investeringen in scholen en centra in 2006 moest een dossier ingediend worden volgens de geëigende kanalen, namelijk via DIGO of RAGO. De volgende investeringen komen hierbij in aanmerking: energiezuinige verwarming en verlichting, dak-, muur- en vloerisolatie en ramen met verbeterd dubbel glas. Ook andere energiebesparende maatregelen zoals onder andere zonneboilers en warmtepompen kwamen in aanmerking. De financiële tegemoetkoming wordt uitgedrukt in dezelfde percentages als deze voor andere investeringsdossiers.

AGION heeft tot nu toe 154 specifieke REG-dossiers principieel goedgekeurd. Deze REG-dossiers vertegenwoordigen, naast de reguliere verkorte procedures, 13,5 miljoen euro aan subsidies. Het gedeelte REG-component wordt geraamd op ongeveer 60 percent van de totale investering. Deze 13,5 miljoen euro vertegenwoordigen aldus 8,1 miljoen euro aan specifieke REG-subsidies. Naast deze goedgekeurde dossiers staan nog 105 REG-dossiers te wachten op behandeling en goedkeuring. Deze 105 dossiers vertegenwoordigen een subsidiebedrag van 10,4 miljoen euro of een REG-gedeelte van 6,2 miljoen euro.

Bij het Gemeenschapsonderwijs is het budget voor REG-investeringen gelijk verdeeld over kleine infrastructuurwerken (KIW) en grote infrastructuurwerken (GIW). Wat KIW betreft, werden 115 dossiers bij de centrale diensten neergelegd voor een totaal bedrag van ongeveer 5 miljoen euro. Op basis van een steekproefgewijze controle van de neergelegde dossiers, kan men stellen dat 70 percent bestaat uit REG-investeringen. Daarnaast zijn er nog voor 1,8 miljoen euro reservedossiers. Wat GIW betreft, hebben de voorziene middelen eveneens een bestemming gekregen met een energiebesparend karakter.

De minister wil het bedrag dat in 2006 voorzien was voor concrete REG-investeringen verderzetten in 2007 en zelfs nog verhogen.

Voor flankerende maatregelen zoals energieboekhouding, stookolietellers, energie-audits, afstellen verwarmingsinstallaties, studies, informatie en vorming, is in 2006 een budget van 3,6 miljoen euro voorzien.

2.934 scholen hebben een energieboekhouding aangevraagd. 506 scholengroepen, scholengemeenschappen en scholen vroegen een subsidie aan voor de plaatsing van 1.736 stookolietellers waarvoor een subsidie van 350 euro is voorzien. 764 scholen hebben een intentieverklaring ingediend voor het laten uitvoeren van een energie-audit met een subsidie van 125 à 1750 euro. 1.426 scholen hebben te kennen gegeven dat ze hun verwarmingsinstallatie willen laten afstellen. Daarvoor is 250 euro subsidie voorzien. In totaal werden 6.860 dossiers ingediend.

Daarnaast werden twee studieopdrachten toegewezen, één m.b.t. REG-normen in nieuwbouwscholen en één met betrekking tot een grondige meetcampagne op het vlak van de regelsystemen van de verwarming in drie scholen. De eerste studie moet inzicht geven in de mogelijkheden om de energieprestatie-eisen te verstrengen voor nieuwbouwscholen. De tweede studie heeft als doel om voorbeeldprojecten te realiseren inzake energiebesparing als gevolg van correct afgeregelde verwarmingsinstallaties.

Tenslotte werd op het vlak van informatie en vorming een opdracht toegekend voor de organisatie van een vormingsdag per provincie m.b.t. rationeel energiegebruik in scholen. Tegen het begin van volgend stookseizoen zullen bovendien vier brochures met betrekking tot rationeel energiegebruik in scholen uitgewerkt worden.”.

3.5. Basismobiliteit en het stop-principe

3.5.1. Netoverstijgend leerlingenvervoer voor het gewoon onderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* merkt op dat de minister enkele maanden geleden extra tijd heeft gevraagd voor een evaluatie van de twaalf aangekondigde projecten, waarvan er uiteindelijk negen zijn gestart. Waarom hebben drie gemeenten niet deelgenomen? In december worden nieuwe proefgemeenten geselecteerd. Hij vraagt een stand van zaken.

Mevrouw *Katleen Martens* leest in de beleidsbrief dat de Vlaamse Regering in het najaar van 2005 besliste om vanaf 1 september 2006 projecten te starten over netoverschrijdend leerlingenvervoer. In de beleidsbrief van vorig jaar was sprake van 1 januari. Is er sprake van een fout of werd de termijn bijgestuurd? De evaluatie valt daardoor pas na de opstart van nieuwe projecten.

– *antwoord van de minister*

Op de vraag waarom drie gemeenten hebben afgehaakt bij de pilootprojecten netoverstijgend leerlingenvervoer in het gewoon basisonderwijs, antwoordt de *minister* dat het hier gaat om de gemeenten Sint-Truiden, Ronse en Wellen.

In Wellen heeft het gemeentebestuur officieel te kennen gegeven geen netoverstijgend woon-schoolvervoer te organiseren. Zij wensen de subsidie aan te wenden voor intern vervoer. De taskforce STOP besliste om op deze vraag niet in te gaan op de vergadering van 19 juni 2006. Tijdens de verschillende OOG-vergaderingen is gebleken dat niet alle scholen op de hoogte waren van de kandidatuurstelling van de gemeente Wellen. De kansen die de gemeente heeft gekregen om, ondanks het feit van een ingediende kandidatuur die achteraf niet aan de vooraf gestelde eisen bleek te voldoen, toch nog een netoverstijgend woon-schoolvervoerplan naar voor te brengen, zijn mislukt. De gemeente Wellen kan zich opnieuw kandidaat stellen bij een volgende ronde.

De gemeente Ronse is tijdens de voorbereidende gesprekken met een aantal problemen geconfronteerd waardoor zij een jaar uitstel vraagt om te mogen opstarten.

De gemeente Sint-Truiden heeft eveneens met een officieel schrijven te kennen gegeven niet in te stappen in het project tijdens het lopende schooljaar. Daarin hebben zij de reden niet opgegeven. Wellicht zijn zij op zoek naar meer draagvlak voor het project en zullen zij zich beraden over een eventuele nieuwe kandidatuur voor het volgende schooljaar.

3.5.3. *Herziening regelgeving leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs, inclusief busbegeleiding*

Mevrouw *Helga Stevens* is tevreden met de aankondiging van nieuwe regelgeving voor het leerlingenvervoer van het buitengewoon onderwijs. Sommige leerlingen zitten lang op de bus voor ze op hun school voor buitengewoon onderwijs aankomen. Als de situatie onleefbaar wordt, sturen veel ouders hun kinderen naar een internaat. Dat is niet zonder financiële gevolgen want internaatopvang is niet fiscaal aftrekbaar. Mevrouw *Stevens* ziet het verband niet met de vrije schoolkeuze. In het buitengewoon onderwijs is er soms geen vrije keuze. Voor dove kinderen

zijn er maar vijf scholen. Veel ouders kiezen voor de dichtstbijzijnde school. Vrij of officieel onderwijs maakt voor hen weinig of geen verschil uit.

Mevrouw *Stevens* pleit ervoor na te gaan of andere vervoersvormen mogelijk zijn. Ouders die in de buurt wonen, kunnen bijvoorbeeld een beurtrol met carpooling organiseren.

Mevrouw *Linda Vissers* wil dat de minister een duidelijk profiel schetst waaraan de busbegeleiders moeten voldoen. Volgens de beleidsbrief zal gezorgd worden voor betere bezoldiging, en voor arbeidsvoorwaarden, opleiding en vorming op maat van de busbegeleiders. Wordt zo'n opleiding beloond met een getuigschrift? Is een getuigschrift voortaan voorwaarde om in dienst genomen te worden? Wat zal er met de huidige busbegeleiders gebeuren?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt op de vraag welke gevolgen worden verbonden aan de opleiding/vorming voor busbegeleiders, dat er tussen mei en december 2006 in elke Vlaamse provincie twee reeksen opleidingen voor busbegeleiders zonaal leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs werden georganiseerd. Op die manier genoten tot op heden 100 busbegeleiders een vorming. Zij ontvingen na afloop symbolisch een getuigschrift dat uitgereikt werd door de administratie, zonder dat hieraan een officiële erkenning vast hangt. Het gaat er in de eerste plaats om mensen zonder enige pedagogische vorming een ondersteuning te bieden.

Doordat de nodige middelen zijn vrijgemaakt zal deze opleiding in de toekomst structureel worden aangeboden, waarbij het de bedoeling is om in een tijdspanne van drie jaar alle busbegeleiders van het zonaal leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs een vorming aan te bieden. Daarvoor is een budget van 200.000 euro op jaarbasis. Daarnaast zal ook van start gegaan worden met een opfriscursus voor diegenen die de basisopleiding reeds volgden. De besprekingen met de VLHORA om dit aanbod vanaf volgend jaar op structurele basis aan te bieden, zijn zo goed als afgerond.

Het is niet de bedoeling om deze vorming verplichtend te maken. De ervaring leert dat de vraag naar vorming zeer sterk leeft bij de busbegeleiders zelf. Vaak is er een plaatselijk tekort aan busbegeleiders,

waardoor het opleggen van de vorming als voorwaarde de aanwerving praktisch alleen nog maar zou bemoeilijken.

3.6. Brussel, de Vlaamse Rand en taalgrensgemeenten

3.6.1. Brussel

Mevrouw *An Michiels* gaat in op de nijverheidstechnische scholen. In maart 2006 zijn daar een aantal vragen over gesteld. Ze vraagt of er al afspraken zijn gemaakt met het Brusselse Gewest. Hoe groot zal de startfinanciering zijn? Men stelde toen vast dat er in Brussel weinig nijverheidstechnische scholen zijn, maar dat er ook in Vlaanderen een aantal blinde vlekken waren. Zijn deze inmiddels in kaart gebracht?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat een opstartende studierichting normaal wordt voorzien van omkadering en werkingsmiddelen op basis van de leerlingentelling van 1 februari van het schooljaar waarin de richting wordt opgericht, dus pas na één jaar werking. De inrichtende macht moet als het ware deze oprichting én qua uren leraar én qua werkingsmiddelen het eerste jaar prefinancieren.

Door artikel III.23 van Onderwijsdecreet XVI wordt in het decreet secundair onderwijs een nieuw artikel 7, §1 en §2, ingevoegd dat de Vlaamse Regering toelaat om afhankelijk van maatschappelijke, onderwijskundige of technologische ontwikkelingen of afhankelijk van arbeidsmarktbehoeften nieuwe structuuronderdelen vast te leggen. Tevens kan in uitzonderlijke omstandigheden de Vlaamse Regering bepalen dat tijdens het eerste schooljaar waarin een geprogrammeerd structuuronderdeel wordt georganiseerd de tellingsdatum wordt vastgesteld op 1 oktober van het schooljaar van oprichting zowel voor de omkaderingsnormen als voor de werkingsmiddelen.

De ondervertegenwoordiging van TSO/BSO in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vormde de aanleiding tot het creëren van de mogelijkheid van deze aanvangsfinanciering, maar in wezen kan een dergelijke ondersteuning geboden worden in alle Vlaamse secundaire scholen wanneer rechtstreeks en onmiddellijk dient tegemoetgekomen aan dringende lokale

of regionale ontwikkelingen op socio-economisch, maatschappelijk of onderwijskundig vlak en de aanvangsperiode van effectieve organisatie de inzet van een groter aantal personele en materiële middelen vereisen dan in het reguliere financierings- en subsidiëringssysteem is voorzien.

Het Vlaamse kabinet Onderwijs en Vorming heeft voor de bijkomende infrastructuurinvesteringen engagementen bekomen van zowel de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, namelijk minister Cerehe van Economie en Tewerkstelling, als van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, namelijk minister Vanhengel. Budgettair is deze vervroegde financiering/subsidiëring mogelijk door het inschrijven van een ‘Brussel-krediet’ van 250.000 euro in de meerjarenbegroting Onderwijs en Vorming.

Van de drie door Brusselse scholen ingediende projecten, werd er maar één effectief gerealiseerd, namelijk het Instituut Agneessens-Funck in de stad Brussel, vermits de andere twee projecten een onvoldoende aantal leerlingen hadden. Naar 1 september 2007 wordt een nieuw traject voorzien, gelet op de ondervertegenwoordiging van TSO/BSO in het Vlaamse studieaanbod in Brussel en de hoge werkloosheidsgraad, precies bij jongeren in het Hoofdstedelijke Gewest.

3.6.2. Vlaamse Rand en taalgrensgemeenten

Mevrouw *An Michiels* zegt dat de regeringsverklaring een oplossing aankondigde voor de inspectie in het Franstalige faciliteitenonderwijs tegen 1 januari 2006. In de vorige beleidsbrief stond dat deze scholen zorguren zouden krijgen als ze de Vlaamse onderwijsinspectie toegang verlenen. In de voorliggende beleidsbrief staat dat ze zorguren krijgen maar geen GOK-uren vermits men daartoe de onderwijsinspectie moet toelaten. De spreekster vraagt of er sprake is van verschuiving van zorguren naar GOK-uren.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat de Vlaamse Franstalige scholen en afdelingen voor zover zij voldoen aan de erkennings-, subsidiëring- en financieringsvoorwaarden, zoals alle Vlaamse scholen niet alleen lestijden voor het onderwijzend personeel ontvangen, maar overeenkomstig het Vlaamse normenstelsel ook punten voor administratief, ICT- en zorgpersoneel.

De zorgpunten worden niet geconditioneerd door bijkomende voorwaarden of aanvraagprocedures, aangezien de zorgverbreding een organieke taak is van alle basisscholen.

Toekenning van aanvullende GOK-lestijden is wel geconditioneerd door de aanwezigheid van doelgroepopleerlingen die in voldoende mate voldoen aan de GOK-criteria en door een aanvraag van het schoolbestuur.

Van de acht Franstalige basisscholen in de zes faciliteitengemeenten uit de Vlaamse Rand kwam geen aanvraag binnen. Ofwel hebben ze niet voldoende GOK-leerlingen, dan wel hebben ze doelbewust geen bijkomende GOK-ondersteuning aangevraagd. Er zijn overigens ook Nederlandstalige Vlaamse scholen die in hetzelfde geval zijn.

3.7. Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

3.7.1. De studieduur van masters

Mevrouw *Cathy Berx* zegt dat voor de studieduur van de master- en bacheloropleidingen verwezen wordt naar een nieuw systeem voor de aanpassing van de studieomvang. Het is niet de bedoeling om de studieduur over de hele lijn te verlengen. In bepaalde gevallen is een verkorting mogelijk. In welke gevallen is een verlenging mogelijk? Zijn er reeds concrete dossiers?

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de Erkenningscommissie op 15 november 2006 een advies heeft gegeven over de laatste omvormingsdossiers in de wetenschappen: de masteropleidingen Informatica en over de aanvullingen bij de capaciteitsplannen van de masteropleidingen Wiskunde van VUB en UA, Sterrenkunde aan de KULeuven, Fysica en Sterrenkunde aan de UGent, Geomatica en Landmeetkunde aan de UGent en Fysica aan de VUB. Op basis van deze adviezen zal de Vlaamse Regering binnenkort een definitieve beslissing nemen. Daarmee zullen dan nagenoeg alle masteropleidingen in de studiegebieden Wetenschappen en Biomedische Wetenschappen een studieduur hebben van 120 studiepunten. De VUB heeft voor haar opleiding master in de milieuwetenschappen geen nieuw dossier meer ingediend na het negatieve advies van de Erkenningscommissie

van 27 april 2006. Hier blijft er dus een éénjarige master opleiding en een éénjarige postinitiële masteropleiding bestaan. Indien hij andere disciplines in beperkte mate de mogelijkheid willen geven om tweejarige masteropleidingen aan te bieden, dan zullen dat masteropleidingen met een sterk onderzoekgericht curriculum zijn.

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regering om masters van 120 studiepunten in de Wetenschappen in principe mogelijk te maken, zijn in een nota de voorwaarden uitgetekend waaronder dit dan moet gebeuren. Het latere stramien van capaciteitsplan voor de Wetenschappen is daar op gebaseerd. De minister zal die principenota aan de commissieleden laten bezorgen. Hij stelt voor daar dan later in de commissie op terug te komen. In ieder geval stelt de nota voor andere disciplines gelijkaardige voorwaarden voorop als voor de opleidingen in de Wetenschappen en de Biomedische Wetenschappen

De ervaring met de werkwijze die hij gehanteerd heeft bij de uitbreiding van de studieduur van de masteropleidingen in de Wetenschappen en Biomedische Wetenschappen is positief. Het heeft ook geleid tot een vorm van rationalisatie in het aanbod van specialisaties in het domein van de wetenschappen. Ook de samenwerking werd versterkt.

3.7.2. Academisering en projectmatig wetenschappelijk onderzoek in de hogescholen

Mevrouw *Cathy Berx* vraagt de visie van de minister op de chronologie. Moet de academisering worden voortgezet of moet er eerst een debat gevoerd worden over rationalisering zodat de middelen gerichter kunnen worden ingezet? Welke conclusies trekt de minister uit de indicatieve voortgangstoets?

– antwoord van de minister

Over de aanpak van de voortgangstoets zal de *minister* binnenkort gesprekken voeren met de hogescholen, de universiteiten en associaties. De voortgangstoets aan de instellingen moet volgens hem een soort monitoringinstrument aanreiken zodat de instellingen in de eerste plaats zelf kunnen nagaan of ze op de goede weg zijn. De rol van de Erkenningscommissie moet dan eerder een meta-evaluerende rol zijn.

De voortgangstoets evalueert de wetenschappelijke ondersteuning en de verwevenheid van het onderwijs met het wetenschappelijk onderzoek voor die opleidingen. Het gaat om een evaluatie van de actuele stand van de wetenschappelijke ondersteuning en van de onderwijs-onderzoek-verwevenheid in het traject dat loopt van de start van de nieuwe opleidingen tot aan het ogenblik waarop de generieke kwaliteitswaarborgen moeten aanwezig zijn.

Bij de uitvoering van de voortgangstoets zal de Erkenningscommissie nagaan of de instellingen deze elementen volgens de regels van de kunst hebben geëvalueerd. De voortgangstoets zal oriënterend zijn. Aan de uitkomsten van de voortgangstoets zijn er geen directe gevolgen verbonden. Dit was initieel ook niet de bedoeling.

De voortgangstoets mag niet in de plaats komen van de accreditatie zelf. Hij verwacht wel dat de instellingen ernstig met die oriënterende toets omgaan. Hogescholen die de toets en de resultaten ervan al te licht zouden opnemen, steken hun hoofd in het zand. De rekening krijgen ze sowieso gepresenteerd. Dit is een verhaal van vertrouwen geven en verantwoordelijkheid nemen.

– *replieken*

Mevrouw *Cathy Berx* begrijpt dat de minister aan het veld overlaat wat men met de voortgangstoets wil aanvangen. Zij kan zich echter voorstellen dat de beslissing tot rationalisatie ook afhangt van de omkadering en de voorwaarden waaronder men eventueel kan rationaliseren.

De *minister* repliceert dat het feit dat hij niet automatisch een sanctie verbindt aan de voortgangstoets, niet wil zeggen dat die niet zwaar kan wegen. De instellingen die de resultaten van een negatieve voortgangstoets naast zich zouden neerleggen, lopen een groot risico. Hij geeft mevrouw *Berx* gelijk dat rationalisatie in een zeer nauwe band met kwaliteit moet bekeken worden.

3.7.3. Hoger kunstonderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* vraagt wat de evaluatie van het hoger kunstonderwijs precies inhoudt. Enkele jaren terug waren er de visitatierapporten. Gaat het nu om een externe evaluatie? Hij vraagt ook hoe een vijfjarige beheersovereenkomst met de kunstinstellingen zal geëvalueerd kunnen worden als die overeenkomsten al starten in 2007.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de administratie volop bezig is met de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomsten. De vorige beheersovereenkomsten liepen af eind 2005. In 2006 werden ze evenwel bij decreet met één jaar verlengd. De administratie heeft op 21 september 2005 een korte evaluatie gemaakt van de eerste beheersovereenkomsten.

In de nieuwe beheersovereenkomsten zal de werking van de instituten beter geïntegreerd worden in de structuren van het hoger onderwijs onder meer door het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten met hogescholen. Ook zal hun rol in de academisering van het hoger kunstonderwijs versterkt worden door hen een meer expliciete opdracht mee te geven bij de doctoraatsvorming. In de nieuwe beheersovereenkomsten zal hij voorstellen dat het systeem van kwaliteitszorg meer afgestemd wordt op dat van de hogescholen en universiteiten: een zelfevaluatie, een externe beoordeling en een opvolging van de aanbevelingen.

Voor de evaluatie van de uitvoering van de beheersovereenkomsten zal hij voorstellen dat er in 2011 een audit plaatsvindt. Dit is de werkwijze die hij zal volgen bij de beheersovereenkomsten met Vlerick, ITG, Instituut voor Europese Studies van de VUB (IES), het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid van de UA (IOB) en het Instituut voor Joodse Studies van de UA. De ervaringen met deze werkwijze zijn zeer positief.

3.7.4. Kwaliteitszorg en ranking

3.7.5. Wetenschappelijk onderzoek

Bij deze thema's worden geen opmerkingen geformuleerd.

3.8. Internationalisering

3.8.1. Europees project levenslang leren

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* vraagt enige duidelijkheid omtrent de financiële middelen voor het Europees project levenslang leren. Zo wil ze vermijden dat deelname beperkt blijft tot een kleine elite. De bereikbaarheid en participatie van iedereen moet mogelijk zijn.

3.8.2. Erkenning van buitenlandse diploma's

Mevrouw *Cathy Berx* is tevreden met de grote aandacht voor de erkenning van buitenlandse diploma's. Ze vraagt of de nodige organisatorische consequenties genomen zullen worden. Op dit ogenblik zijn daar maar een beperkt aantal mensen mee bezig. Hoe zal een en ander publiek kenbaar worden gemaakt? Een diploma gelijkwaardig verklaren en erkennen is relevant voor overheidsbenoeringen. Werkgevers zijn vooral geïnteresseerd in de waarde van een diploma.

– antwoord van de minister

De *minister* wenst te refereren naar de uitgebreide toelichting die hij heeft gegeven in de Commissie Buitenlands Beleid bij de bespreking van het ontwerp van decreet houdende instelling met het Verdrag van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese Regio. Hij heeft daarbij benadrukt dat de NARIC-functie overeind moet blijven. Die functie zit vervat in het nieuwe actieprogramma Levenslang Leren dat de geïntegreerde opvolger is van Socrates en Leonardo, en in de Lissabonovereenkomst zelf. De NARIC-functie zal dan ook ingebed moeten blijven in het nieuwe systeem van de erkenning van buitenlandse diploma's en studieperiodes.

4. Uitvoering van moties en resoluties van het Vlaams Parlement

Bij dit thema worden geen opmerkingen geformuleerd.

5. Uitvoering begroting 2006 en initiële begroting 2007

Bij dit thema worden geen opmerkingen geformuleerd.

III. BEGROTING 2007: ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING

1. Decreetbepalingen

Artikelen 12 (PR.31.10, 32.10, 33.10, 33.20, 33.30, 34.40, 34.50, 35.20, 35.30, 35.40, 39.20), 16, 17, 21,

38, 39, 40, 41, 42, 43, 59, 60, 61, 62, 81, 82, 83, 84, 85, 102, 142

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

2. Begrotingstabel

AFDELING I

Programma 31.10 Gewoon basisonderwijs

Mevrouw *Katleen Helsen* stelt dat er 4 miljoen euro uitgetrokken wordt voor kleuterparticipatie. Is dat alleen voor de sensibilisatie of voor alle acties samen?

De heer *Jef Tavernier* vraagt of er al dan niet kleinere klassen komen.

De *minister* verwijst voor zijn antwoord naar de bespreking van de beleidsbrief (infra).

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Programma 31.20 Buitengewoon basisonderwijs

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Programma 32.10 Gewoon secundair onderwijs

Mevrouw *An Michiels* zegt dat er in het schooljaar 2000-2001 een experiment voor modulair onderwijs startte. Dat eindigt dit schooljaar. De Vlaamse Regering kan dat met een jaar verlengen. Zal dat gebeuren?

De toelichting bij de begroting stelt dat niet meer alle studierichtingen van de betrokken studiegebieden in aanmerking zullen komen voor de uitrustingssteun van het nijverheidsonderwijs. Op basis waarvan worden die studiegebieden bepaald? Krijgen studierichtingen die vorige jaren al voldoende middelen ontvangen hebben, nu geen extra middelen meer?

Mevrouw Michiels vervolgt dat de overeenkomst voor de proeftuinen met de voortrekkersbedrijven zou aflopen op 31 mei 2007 en dat die zal verlengd worden. Is er een einddatum vastgelegd?

De *minister* verwijst voor zijn antwoord naar de bespreking van de beleidsbrief (infra).

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Programma 32.20
Buitengewoon secundair onderwijs

Programma 33.10
Hogescholenonderwijs

Programma 33.20
Universitair onderwijs

Bij deze programma's worden geen opmerkingen geformuleerd.

De programma's worden indicatief aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Programma 33.30
Coördinatie hogeronderwijsbeleid

De heer *Gilbert Van Baelen* zegt dat de vice-premier wil dat bij een overheveling van bevoegdheden ook gekeken wordt naar de overheveling van de middelen. Voor 2007 vormt dat begrotingstechnisch geen probleem, voor 2008 allicht wel.

In de toelichting spreekt de minister over de TBS'ers die de pensioenleeftijd bereiken. Die vallen niet langer ten laste van de onderwijsbegroting. Een tweede

aspect is de vergrijzingcoëfficiënt. Die is belangrijk voor de loonkost. De vergrijzingcoëfficiënt verschilt nog al eens van de ramingen. Hoe was dat de laatste jaren?

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat in afspraak met het kabinet Begroting bij een budgetcontrole de reële vergrijzing van het voorgaande jaar steeds als prognose wordt gebruikt voor het volgende begrotingsjaar. Bij de budgetcontrole 2005 was de vergrijzing 2004 gekend, namelijk 0,173 percent, en werd dit als hypothese aangehouden voor de vergrijzing 2005. Bij de opmaak van de initiële begroting 2006 in mei 2005 werd de vergrijzingsprognose uit de begroting 2005 verhoogd met 0,1 percent, namelijk tot 0,273 percent, conform de afspraken met kabinet Begroting in kader van de meerjarenbegroting.

De berekening van de vergrijzing houdt rekening met de instroom en uitstroom van personeel binnen de onderwijssector en met het al dan niet verkrijgen van een baremieke verhoging voor het personeel die actief blijft binnen de onderwijssector. Vandaar dat slechts begin 2006 de reële vergrijzing 2005 kon berekend worden. De effectieve vergrijzing 2005 bedroeg 0,264 percent. Dit heeft een meerkost gegenereerd van 4.244.000 euro in het begrotingsjaar 2005. Conform de hoger vermelde afspraken heeft hij de vergrijzingsprognose voor het jaar 2006 geactualiseerd, namelijk 0,264 percent in plaats van 0,273 percent. Bij de budgetcontrole 2007 zal de prognose van de vergrijzing geactualiseerd worden op basis van de gekende vergrijzing 2006.

De minister laat ter verduidelijking de volgende tabel aan het verslag toevoegen:

	Hypothese		reëel
	Initiële begroting	budgetcontrole	vergrijzingspercentage
begroting 2004			0,173%
begroting 2005	0,000%	0,173%	0,264%
begroting 2006	0,273%	0,264%	niet gekend
begroting 2007	0,364%	niet gekend	niet gekend

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Programma 34.10
Deeltijds kunstonderwijs

Programma 34.20
Onderwijs Sociale Promotie

Programma 34.30
Begeleid individueel studeren

Programma 34.40
Basiseducatie

Programma 34.50
Coördinatie levenslang leren

Programma 35.10
Studietoelagen en -financiering

Bij deze programma's worden geen opmerkingen geformuleerd.

De programma's worden indicatief aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Programma 35.20
Centra voor Leerlingenbegeleiding

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt vast dat de werkingsmiddelen van de CLB's niet stijgen. Ze hebben de voorbije maanden nogal veel aandacht besteed aan een dossier over de extra kosten van de voorbije jaren. Dat dossier bewijst dat de werkingsmiddelen ontoereikend zijn. Wat vindt de minister van dat dossier? Het personeelsaantal stijgt volgend jaar. Dat betekent extra kosten, nochtans worden de werkingsmiddelen niet verhoogd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Programma 35.30
Leerlingenvervoer

Programma 35.40
Algemeen Onderwijs en Vorming

Programma 35.50
Aanwending van teruggevorderde wedden en
weddetoelagen

Programma 39.10
Provisionele kredieten

Programma 39.20
Coördinatie beleid- en gegevensbeheer

Bij deze programma's worden geen opmerkingen
geformuleerd.

De programma's worden indicatief aangenomen met
9 stemmen bij 5 onthoudingen.

AFDELING III

DAB Hogere Zeevaartschool

Bij de DAB Hogere Zeevaartschool worden geen
opmerkingen geformuleerd.

De begroting 2007 van de DAB Hogere Zeevaart-
school wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen,
bij 5 onthoudingen.

AFDELING V

AGION

Bij het IVA AGION worden geen opmerkingen gefor-
muleerd.

De begroting 2007 van het IVA AGION wordt indi-
catief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudin-
gen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Kathleen
HELSEN

Monica
VAN KERREBROECK
